

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MƏRKƏZİ BANKI

PUL SİYASƏTİ İCMALI

AVQUST 2026

MÜNDƏRİCAT

ABREVIATURALAR	4
ÖN SÖZ.....	5
SON PUL SİYASƏTİ QƏRARLARI	6
1 QLOBAL İQTİSADİYYATDA MEYİLLƏR	7
1.1 QLOBAL İQTİSADİ AKTİVLİK VƏ İNFLYASIYA PROSESLƏRİ	8
1.1.1 Qlobal iqtisadi aktivlik üzrə göstəricilər	8
1.1.2 Dünyada işsizlik üzrə meyllər	9
1.1.3 Dünyada inflyasiya prosesləri	10
1.2 DÜNYA ƏMTƏƏ QİYMƏTLƏRİ	12
1.2.1 Dünya əmtəə qiymətləri üzrə ümumi meyllər	12
1.2.2 Dünya enerji qiymətlərinin dinamikası	13
1.2.3 Dünya ərzaq qiymətlərinin dinamikası.....	14
1.3 QLOBAL MALİYYƏ SİSTEMİNDƏ MEYİLLƏR	15
1.3.1 Mərkəzi bankların pul siyasəti qərarları	15
1.3.2 Maliyyə bazarlarında meyllər	16
2 DAXİLİ MAKROİQTİSADİ PROSESLƏR.....	18
2.1 AZƏRBAYCANIN XARİCİ SEKTORU	19
2.1.1 Xarici ticarət dövriyyəsi	19
2.1.2 Xarici investisiyalar	20
2.1.3 Turizm sektoru.....	20
2.1.4 Ölkənin xarici valyuta ehtiyatları.....	21
2.2 MƏCMU TƏLƏB.....	22
2.2.1 Son istehlak xərcləri	22
2.2.2 İnvestisiya xərcləri.....	23
2.3 MƏCMU TƏKLİF VƏ ƏMƏK BAZARI.....	24
2.3.1 İqtisadi artım.....	24
2.3.2 Məşğulluq.....	25
2.4 İNFLYASIYA PROSESLƏRİ	27
2.4.1 İstehlak qiymətləri indeksi.....	27
2.4.2 İstehsalçı qiymətləri indeksi	28

2.4.3	Mənzil qiymətləri indeksi	29
3	PUL VƏ MƏZƏNNƏ SİYASƏTİ	30
3.1	PUL SİYASƏTİ QƏRARLARI, ALƏTLƏRİ, PUL BAZARI VƏ MƏZƏNNƏ	31
3.1.1	Pul siyasəti qərarları	31
3.1.2	Pul siyasəti alətləri	32
3.1.3	Pul bazarı	33
3.1.4	İkitərəfli və çoxtərəfli məzənnələr	34
3.2	PUL TƏKLİFİ, DEPOZİT VƏ KREDİT BAZARI	36
3.2.1	Pul bazası və pul kütləsi	36
3.2.2	Depozit bazarı	37
3.2.3	Kredit bazarı	38
4	İQTİSADI PERSPEKTİVLƏR	39
4.1	QLOBAL İQTİSADIYYATA DAİR PROQNOZLAR VƏ RİSKLƏR	40
4.1.1	Qlobal iqtisadi artım və inflyasiya proqnozları	40
4.1.2	Qlobal risklər	42
4.2	AZƏRBAYCAN ÜZRƏ MAKROİQTİSADI PERSPEKTİVLƏR	43
4.2.1	İqtisadi artım proqnozu	43
4.2.2	İnflyasiya proqnozu	43
4.2.3	İnflyasiya gözləntiləri	44
	QRAFİK VƏ CƏDVƏLLƏR	45

ABREVIATURALAR

AMB	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı
BƏT	Beynəlxalq Əmək Təşkilatı
Bİİ	Biznes İnam İndeksi
BVF	Beynəlxalq Valyuta Fondu
BXİ	Birbaşa Xarici İnvestisiyalar
DSK	Dövlət Statistika Komitəsi
DGK	Dövlət Gömrük Komitəsi
FAO	BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı
FES	Federal Ehtiyat Sistemi
İEOÖ	İnkişaf Etməkdə Olan Ölkələr
İEÖ	İnkişaf Etmiş Ölkələr
İƏİT	İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı
İİİ	İstehlakçı İnam İndeksi
İQİ	İstehlak Qiymətləri İndeksi
KİQİ	Kənd Təsərrüfatı Məhsullarının İstehsalçı Qiymətləri İndeksi
NEM	Nominal Effektiv Məzənnə
OPEC	Neft İxrac Edən Ölkələrin Təşkilatı
ÖİMDN	Ötən İlin Müvafiq Dövrünə Nəzərən
REM	Real Effektiv Məzənnə
RSM	Real Sektorun Monitorinqi
SİQİ	Sənaye Məhsullarının İstehsalçı Qiymətləri İndeksi
SMİ	Satınalma Menecerləri İndeksi
ÜDM	Ümumi Daxili Məhsul
ÜTT	Ümumdünya Ticarət Təşkilatı
XV	Xarici Valyuta
XDA	Xalis Daxili Aktivlər
XXA	Xalis Xarici Aktivlər

ÖN SÖZ

2026-cı ilin 6 ayında Mərkəzi Bank öz fəaliyyətini "Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının 2026-cı il üçün pul siyasətinin əsas istiqamətləri barədə bəyanatı"na uyğun olaraq başlıca mandatı olan qiymət sabitliyinə yönəltmişdir.

Hesabat dövründə mürəkkəb global iqtisadi mühit şəraitində Azərbaycanın xarici sektor göstəriciləri əlverişli olaraq qalmışdır. Nəticədə strateji valyuta ehtiyatları beynəlxalq qəbul edilmiş kifayətlilik normalarını üstələməkdə davam etmişdir. Habelə valyuta bazarının həm nağd, həm də qeyri-nağd segmentlərində təklif tələbi əhəmiyyətli dərəcədə üstələmişdir.

2026-cı ilin iyun ayında illik inflyasiya 5.8% təşkil etmişdir. Mərkəzi Bankın baza ssenarisi üzrə iyul proqnozlarına görə illik inflyasiyanın 2027-ci ilin II yarısından başlayaraq hədəfin mərkəzinə doğru dəyişəcəyi gözlənilir.

Mərkəzi Bank pul siyasətinə dair qərarları makroiqtisadi proqnozlar, inflyasiyanın tələb və təklif amilləri üzrə risk balansındakı dəyişikliklər nəzərə alınmaqla vermişdir. Pul siyasəti alətləri banklararası pul bazarında gedən proseslər və bank sisteminin likvidlik mövqeyi nəzərə alınmaqla tətbiq edilmişdir. Hesabat dövründə bank sistemində likvidliyin artması müşahidə edilmişdir. Banklararası pul bazarının həm təminatlı, həm də təminatsız segmentlərində aktivlik davam etmişdir.

SON PUL SİYASƏTİ QƏRARLARI

Tarix	Faiz dəhlizinin aşağı həddi	Uçot dərəcəsi	Faiz dəhlizinin yuxarı həddi
22 yanvar, 2025	6.25%	7.25%	8.25%
12 mart, 2025	6.25%	7.25%	8.25%
23 aprel, 2025	6.25%	7.25%	8.25%
11 iyun, 2025	6.25%	7.25%	8.25%
23 iyul, 2025	6.25% → 6.00%	7.25% → 7.00%	8.25% → 8.00%
10 sentyabr, 2025	6.00%	7.00%	8.00%
22 oktyabr, 2025	6.00%	7.00%	8.00%
10 dekabr, 2025	6.00% → 5.75%	7.00% → 6.75%	8.00% → 7.75%
4 fevral, 2026	5.75% → 5.50%	6.75% → 6.50%	7.75% → 7.50%
2 aprel, 2026	5.50%	6.50%	7.50%
6 may, 2026	5.50%	6.50%	7.50%
24 iyun, 2026	5.50%	6.50%	7.50%
31 iyul, 2026	5.50%	6.50%	7.50%

1

GLOBAL İQTİSADİYYATDA MEYİLLƏR

1.1 QLOBAL İQTİSADİ AKTİVLİK VƏ İNFLYASIYA PROSESLƏRİ

2026-cı ilin 6 ayında qeyri-müəyyənliklərə və geosiyasi şoklara baxmayaraq global iqtisadiyyat böyüməyə davam etmişdir. Lakin Yaxın Şərqdə dərinləşən münaqişə və ticarət maneələri global iqtisadi artıma azaldıcı təsir göstərmişdir. Belə şəraitdə inflyasiya təzyiqləri güclənmiş, iqtisadi aktivlikdə isə zəifləmə meyilləri müşahidə olunmuşdur.

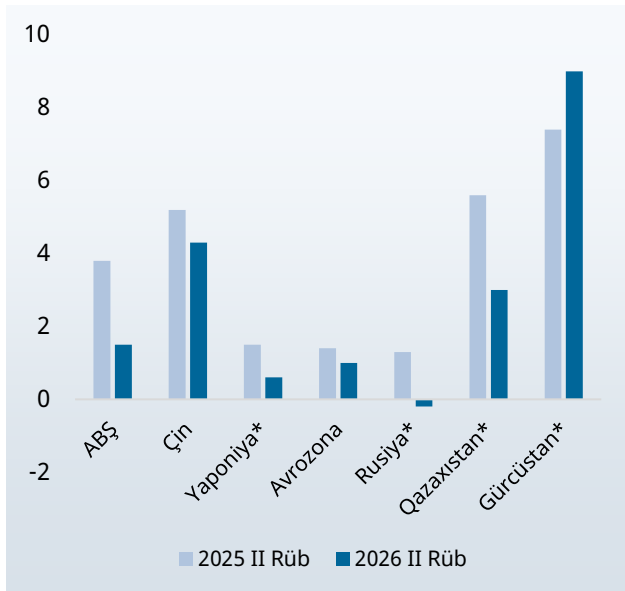
1.1.1 Qlobal iqtisadi aktivlik üzrə göstəricilər

2026-cı ilin I yarısında qlobal iqtisadi artım davam etsə də, göstəricilər ölkələr üzrə fərqli olmuşdur.

Cari ilin II rübündə ABŞ-də ÜDM illik ifadədə 1.5% artmışdır. Dövlət xərclərinin bərpası, süni intellektlə bağlı sektorlarda kapital investisiyaları, ixrac və istehlak xərclərinin artımı iqtisadi artıma müsbət təsir etmişdir.

Qrafik 1. Ölkələr üzrə iqtisadi artım, %-lə

Mənbə: Milli Statistika İdarələri

* Göstəricilər I rübü əhatə edir.

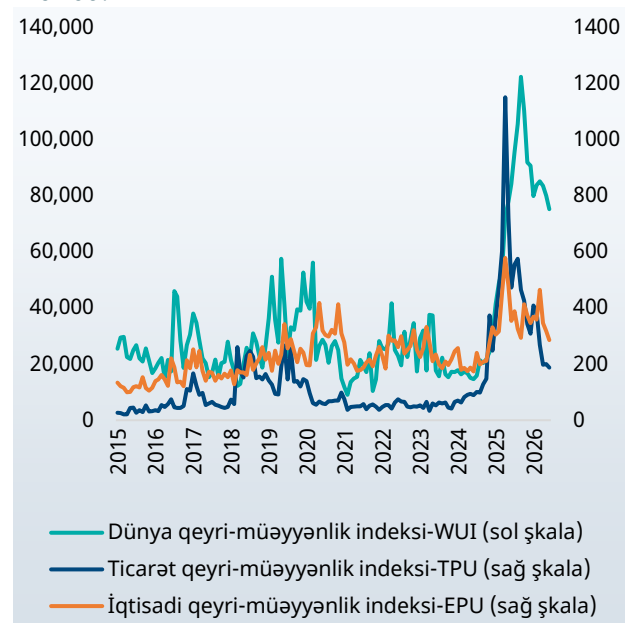
Avrozonada iqtisadi artım 2026-cı ilin II rübündə 1% təşkil etmişdir ki, bu göstərici də bazar gözləntilərini əhəmiyyətli dərəcədə üstələmişdir. Süni intellektlə bağlı güclü investisiyalar, dövlət xərclərinin dayanıqlılığı və bir sıra müvəqqəti amillər Yaxın Şərqdəki münaqişənin və yüksək enerji qiymətlərinin

mənfi təsirini neytrallaşdırmağa kömək etmişdir.

2026-cı ilin II rübündə Çin iqtisadiyyatı illik əsasda 4.3% artmışdır ki, bu da gözləntilərdən aşağı olmuşdur. Zəif daxili tələbat, aşağı özəl investisiya və uzun sürən əmlak böhranı, süni intellektlə bağlı ixracatın dayanıqlı yüksəlişinin müsbət təsirini üstələmişdir. Bununla belə, xarici ticarət əhəmiyyətli sürətlənmişdir. Neft qiymətlərindəki şok və global iqtisadi mühitin mürəkkəbləşməsi növbəti dövrlərdə artım tempinə əlavə təzyiq yarada bilər.

Qrafik 2. Qlobal qeyri-müəyyənlik indeksləri¹

Mənbə: BVF

Mövcud meyillər fonunda qeyri-müəyyənlik səviyyəsi 2025-ci ildə müşahidə olunan pik göstəricilərlə müqayisədə nisbətən aşağı olsa da, tarixi kontekstdə hələ də yüksək olaraq qalır. Dünya Qeyri-

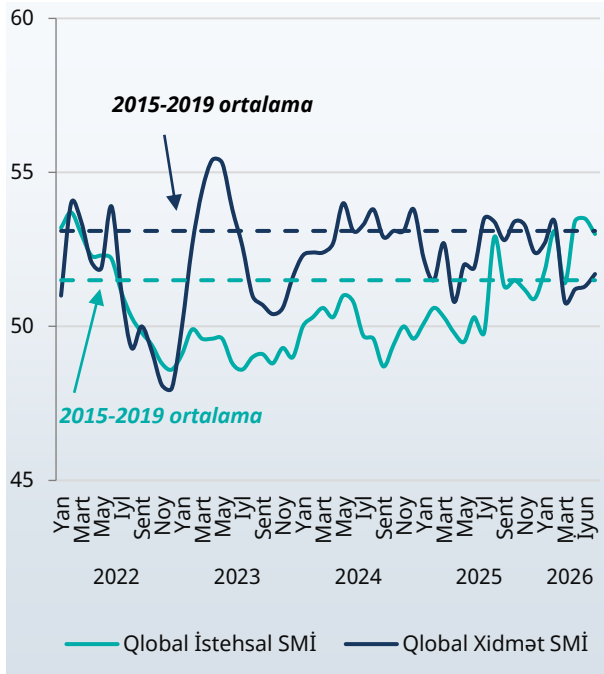
¹ Qeyri-müəyyənlik indeksləri - global qeyri-müəyyənlik (WUI), iqtisadi siyasət qeyri-müəyyənliyi (EPU) və ticarət siyasəti qeyri-müəyyənliyi (TPU) ilə bağlı xəbərlərə medianın diqqətini ölçən, xəbər və media mənbələrinə əsaslanan indekslərdir.

Müəyyənlik İndeksi (WUI) həm ötən rübün son iki ayına nisbətən, həm də 2025-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə zəifləyib. Ticarət Qeyri-Müəyyənliyi İndeksi (TPU) isə yanvar ayında baş verən əhəmiyyətli artımdan sonrakı azalma meylini davam etdirir. Yaxın Şərqdəki geosiyasi proseslər növbəti dövrlərdə qeyri-müəyyənliyin yüksək səviyyədə qalacağını istisna etmir.

Qlobal Satınalma Menecerləri İndeksi (SMİ) iyun ayında əvvəlki ay ilə müqayisədə cüzi (0.2) artaraq 52.0 səviyyəsində qərarlaşmışdır ki, bu da son 4 ayın maksimum göstəricisidir. İndeks neytral həddindən (50.0) yuxarı qalmaqla iqtisadi fəallıqda artımın davam etdiyini göstərmişdir.

Qrafik 3. Satınalma Menecerləri İndeksi (istehsal və xidmət sferaları üzrə)

Mənbə: S&P Global

İstehsal sektoru üzrə SMİ 2026-cı ilin ikinci rübündə ö.i.m.d.n. daha yüksək səviyyədə olmuşdur. Mart ayından başlayan ABŞ-İran münaqişəsinin təsiri nəticəsində I rübdə azalan indeks, iyun ayında müharibədən əvvəlki səviyyəsinə qayıtmışdır.

Xidmət sektoru üzrə SMİ 2026-cı ilin iyun ayında 51.7 səviyyəsində formalaşmışdır.

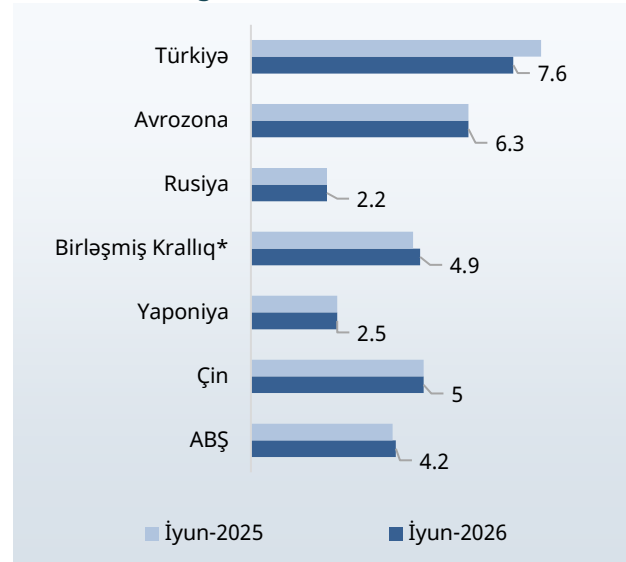
Qlobal Satınalma Menecerləri İndeksi (SMİ) üzrə ən yaxşı nəticə Hindistan, İrlandiya və Çin, ən zəif nəticə isə Fransa, Kanada və Rusiyada qeydə alınmışdır.

1.1.2 Dünyada işsizlik üzrə meyillər

Hesabat dövründə işsizlik səviyyəsi ölkələr üzrə fərqli istiqamətlərdə dəyişmişdir. 2026-cı ilin I yarısında ö.i.m.d.n. işsizlik səviyyəsi Türkiyədə azalmış, Çin, Avrozona, Rusiya və Yaponiyada sabit qalmış, Birləşmiş Krallıq və ABŞ-də isə cüzi artmışdır.

Qrafik 4. İşsizlik səviyyəsi, %-lə

Mənbə: Trading Economics

* Göstəricilər may ayına aiddir.

İƏİT-nin 2026-cı il iyun üzrə "İqtisadi İcmal" hesabatına əsasən əmək bazarlarında əvvəlki dövrlə müqayisədə dəyişiklik olmamışdır. İƏİT ölkələrinin əksəriyyətində əmək bazarı ümumən sabit qalmışdır. Lakin qlobal ticarətin yavaşlaması, ticarət siyasəti üzrə qeyri-müəyyənliyin davam etməsi, Yaxın Şərqdəki geosiyasi gərginlik əmək bazarlarına əlavə risklər yaradaraq iş yerlərinin yaradılması potensialını məhdudlaşdıran amillər kimi ön

plana çıxır. Bu meyillər əmək bazarının tədricən zəifləməsinə şərait yarada bilər.

1.1.3 Dünyada inflyasiya prosesləri

2026-cı ilin I yarısında qlobal inflyasiya proseslərində ümumilikdə mülayimləşmə meyli olsa da, ölkələr üzrə bu proses qeyri-bərabər xarakter daşmışdır. Yaxın Şərqdə geosiyasi gərginliyin kəskinləşməsi enerji və əmtəə qiymətlərində yüksəlişə səbəb olmuşdur. Lakin sonradan ilin ortalarına doğru gərginliyin nisbətən yumşalması qiymət təzyiqlərinin zəifləməsinə şərait yaratmışdır.

ABŞ-də illik inflyasiya səviyyəsi 2026-cı ilin iyun ayında may ayındakı 4.2%-dən 3.5%-ə enmişdir. Bu, cari il ərzində qeydə alınan ilk azalmadır. Avrozonada isə illik inflyasiya iyunda 2.8% olmuşdur ki, bu da may ayındakı 3.2%-lə müqayisədə 0.4 f.b. aşağıdır. İnflyasiyadakı azalma meylinə baxmayaraq, faktiki inflyasiya Avropa Mərkəzi Bankının inflyasiya hədəfindən yuxarı olaraq qalır. Enerji və ərzaq qiymətləri istisna edilməklə hesablanan baza inflyasiya isə 2.6%-dən 2.4%-ə enmişdir.

Hesabat dövründə Çində inflyasiya aşağı səviyyədə qalmış, iyun ayında 1%-ə enmişdir. Ərzaq qiymətlərinin ardıcıl üç ay azalması və hökumətin yanacaq qiymətlərini aşağı salması nəticəsində nəqliyyat xərclərinin artım tempinin zəifləməsi bu enişin əsas amilləri olmuşdur. Baza inflyasiyasının may ayındakı 1.2%-dən iyunda 1.0%-ə enməsi daxili tələbin zəif qaldığını və qlobal əmtəə qiymətlərindəki artımın daxili qiymətlərə ötürülməsinin hələlik məhdud olduğunu göstərir.

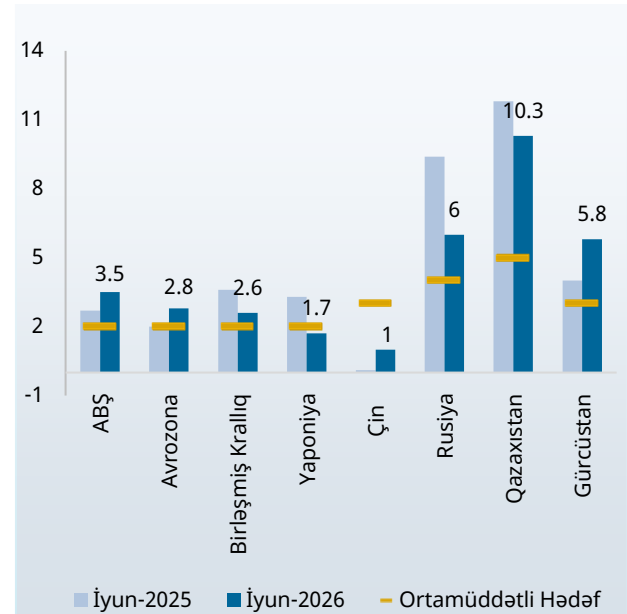
Yaponiyada illik inflyasiya 2026-cı ilin iyun ayında may ayı ilə müqayisədə artaraq 1.7%-ə yüksəlmişdir. Bu artım hökumət tərəfindən ayrılan subsidiyaların başa çatması ilə elektrik enerjisi və qaz qiymətlərindəki azalmanın zəifləməsi, həmçinin nəqliyyat, məişət malları, geyim və

istirahət xidmətləri üzrə qiymət artımının sürətlənməsi ilə izah olunur.

Rusiyada illik inflyasiya 2026-cı ilin iyun ayında əvvəlki ayla müqayisədə 0.7 f.b. artaraq 6.0% təşkil etmişdir. İnflyasiyanın sürətlənməsinin əsas səbəbləri yanacaq qiymətlərindəki kəskin artım, eləcə də xidmət sektorundakı yüksək qiymət artımlarının davam etməsi olmuşdur. Yanacaq bazarında təklif çatışmazlığı fonunda benzinin qiyməti illik əsasda 19.9%, xidmətlər üzrə illik inflyasiya isə 10.6% təşkil etmişdir. Ərzaq məhsulları üzrə inflyasiya isə nisbətən aşağı səviyyədə qalaraq 3.4% olmuşdur.

Qrafik 5. İllik inflyasiya, %-lə

Mənbə: Milli Statistika İdarələri

Türkiyədə inflyasiyanın azalma meyli davam etməkdədir. 2026-cı ilin iyun ayında illik inflyasiya 32.1% səviyyəsinə enmişdir. İnflyasiyanın azalmasına əsasən mənzil, nəqliyyat, təhsil və ev təsərrüfatı malları üzrə qiymət artımı tempinin yavaşlaması təsir göstərmişdir. Bunun əksinə olaraq, ərzaq və alkoqolsuz içkilər, eləcə də restoran və yaşayış xidmətləri üzrə inflyasiya artmaqda davam etmişdir.

Qazaxıstanda illik inflyasiya 2026-cı ilin iyun ayında may ayındakı 10.4%-dən 10.3%-ə enmişdir. Bu, 2025-ci ilin aprel

ayından bəri qeydə alınan ən aşağı inflyasiya göstəricisidir. İnflyasiyanın azalması, əsasən, ərzaq məhsulları üzrə qiymət artımının yavaşlaması ilə əlaqədar olmuşdur. Bununla yanaşı, ödənişli xidmətlər üzrə inflyasiya kirayə haqlarının artması fonunda yüksəlmiş, qeyri-ərzaq məhsulları üzrə inflyasiya isə əvvəlki ayla müqayisədə dəyişməz qalmışdır.

2026-cı ilin iyun ayında Gürcüstanda illik inflyasiya may ayındakı 5.7%-dən iyunda 5.8%-ə yüksəlmişdir. Qiymət artımının sürətlənməsi, əsasən, qida və alkoqolsuz içkilər, mənzil-kommunal xidmətləri və nəqliyyat üzrə inflyasiyanın yüksəlməsi ilə əlaqədar olmuşdur. Bununla yanaşı, alkoqollu içkilər və tütün, geyim və ayaqqabı, eləcə də səhiyyə üzrə qiymət artımı zəifləmişdir.

1.2 DÜNYA ƏMTƏƏ QIYMƏTLƏRİ

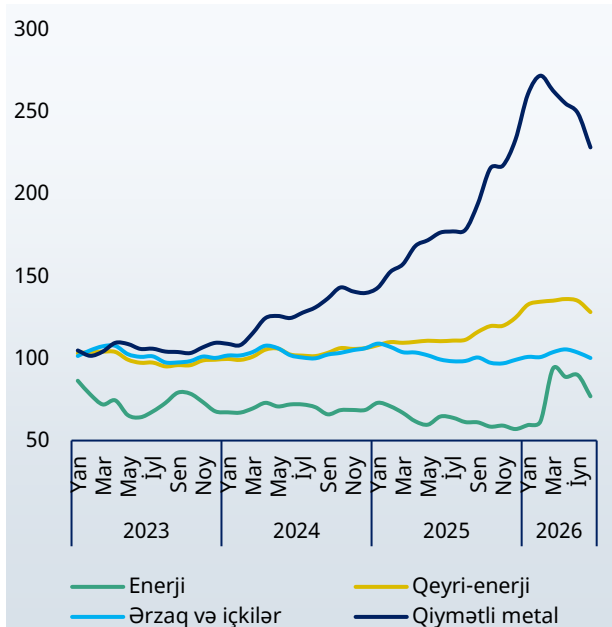
2026-cı ilin I yarımilində əmtəə bazarlarında qiymətlər geosiyasi münaqişələrin dərinləşməsi fonunda formalaşmışdır. Hesabat dövründə enerji qiymətlərində yüksək artım və onun digər qiymətlərə ötürücülüyü müşahidə edilmişdir. Əmtəə qiymətləri yüksək olaraq qalmış, lakin müvəqqəti atəşkəs və İranla ABŞ arasındakı anlaşma memorandumu qiymətləri 2026-cı ilin aprel ayındakı pik səviyyələrdən qismən də olsa, aşağı salmışdır.

1.2.1 Dünya əmtəə qiymətləri üzrə ümumi meyillər

BVF-nin məlumatlarına əsasən 2026-cı ilin I yarısında dünya əmtəə qiymətləri indeksi 14.1% artmışdır. İndeksin bu səviyyədə artımı, əsasən, enerji qiymətlərinin əhəmiyyətli yüksəlməsindən qaynaqlanır. Hesabat dövründə bir sıra qeyri-enerji məhsullarında da bahalaşma müşahidə edilmişdir.

Qrafik 6. Qlobal əmtəə qiyməti indekslərinin dinamikası (2022 dekabr=100)

Mənbə: BVF

Enerji qiymətlərinin artımını şərtləndirən əsas amil artan geosiyasi gərginliklər fonunda təklif qıtlığı və tədarük zəncirinin pozulması olmuşdur.

BVF-nin qeyri-enerji qiymətləri indeksi cari ilin I yarımilində 2.8% artmışdır. Qeyri-enerji qiymətləri indeksinin dəyişiminə

xüsusilə, ərzaq və əsas metal qiymət indekslərinin artımı təsir etmişdir. BVF-nin əsas metallar indeksi hesabat dövründə 9.4% artmışdır.

2026-cı ildə ümumi qiymətlərə artırıcı təsir göstərən amillərdən biri də daşınma xərclərindəki artım olmuşdur. Belə ki, dəniz yolu ilə 40 futluq bir konteynerin daşınma xərci 2026-cı il iyun ayının sonunda ötən ilin sonuna nəzərən 88% yüksəlmişdir.

Qrafik 7. Beynəlxalq daşıma xərcləri, ABŞ dolları/40ft

Mənbə: Drewry Dünya Konteyner İndeksi (WCI)²

Yaxın Şərqdəki münaqişə qiymətlərin dəyişkənliyini artırma bilən əsas amil olaraq qalır. Bitməyən münaqişə təchizat zəncirlərini təhlükə altına qoya və maliyyə

² Dünya Konteyner İndeksi konteyner daşımalarının orta qiymətini ölçür və dəniz yolu ilə ticarət xərclərinin ümumi səviyyəsini göstərir.

şəraitinə mənfi təsir göstərməyə davam edə bilər.

1.2.2 Dünya enerji qiymətlərinin dinamikası

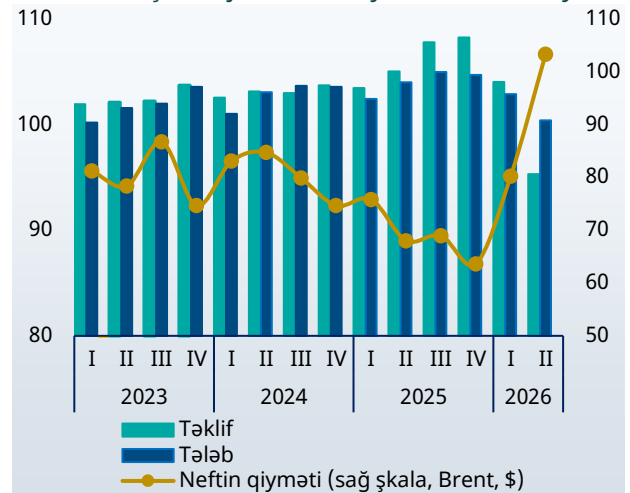
Geosiyasi münaqişələr fonunda 2026-cı ilin I yarısında dünya enerji qiymətləri yüksək olaraq qalmışdır. BVF-nin məlumatlarına əsasən iyunda enerji məhsulları üzrə qiymət indeksi ötən ilin sonuna nəzərən 7.2% artmışdır. Brent markalı xam neftin spot qiyməti iyun ayında orta hesabla bir barel üçün 85 ABŞ dolları təşkil edib ki, bu da ilin əvvəli ilə müqayisədə 22 dollar/barel yuxarıdır.

Dünya neft tranzitinin strateji keçid məntəqələrindən biri olan Hörmüz boğazının bağlanması qlobal neft axınına ciddi şəkildə pozmuş və neft qiymətlərində dalğalanmalara səbəb olmuşdur. İyunun 18-də ABŞ və İran müvəqqəti atəşkəs və Hörmüz boğazını açmaq barədə anlaşma memorandumu imzalayıblar. Anlaşmanın imzalanmasından sonra hesabatlar göstərir ki, xam neft və neft məhsullarının daşınması üçün regiondan keçən tankerlərin hərəkətiliyi əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Hörmüz boğazı vasitəsilə neft axınının artması iyunun son həftələrində neft qiymətlərini aşağı istiqamətləndirən əsas amil olmuşdur.

Yaxın Şərqdəki münaqişə bazar dinamikasını tez bir zamanda dəyişdirmiş və regiondakı istehsalçılar neft hasilatını əhəmiyyətli miqdarda azaltmaq məcburiyyətində qalmışlar. Nəticədə, gündəlik orta tələb təklifi üstələmişdir. Neft axınının bərpa olunması ilə Yaxın Şərqdə xam neft hasilatında daha az kəsintilərin olacağı gözlənilir. Növbəti aylarda Yaxın Şərqdən neft hasilatı və ixracı artsa belə, əhəmiyyətli dərəcədə azalmış qlobal neft ehtiyatlarının yenidən doldurulması və regionda hasilatın tam bərpa olunması üçün zamana ehtiyac var.

Qrafik 8. Qlobal neft bazarında tələb və təklifin dinamikası, mln. barel (günlük)

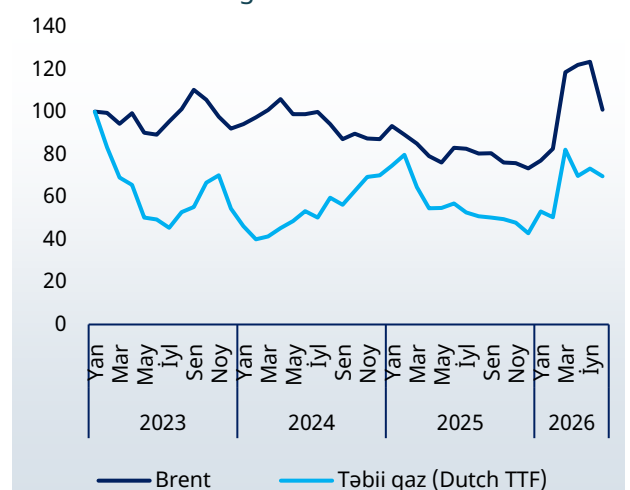
Mənbə: ABŞ Enerji İnformasiya Administrasiyası

Yaxın Şərq böhranı qlobal təbii qaz bazarlarında ciddi bir təklif şoku yaratdı. Bu münaqişə tədricən sabitləşməkdə olan qlobal qaz balansına təzyiq göstərmiş, regiondakı mayeləşdirilmiş təbii qaz (LNG) ixracı obyektlərinə dəymiş ziyan isə ortamüddətli perspektivi dəyişdirmişdir. İyun ayında ABŞ və İran arasında müvəqqəti sülh sazişinin əldə olunmasından bəri Hörmüz boğazından keçən LNG yüklərinin axınında artım müşahidə olunsay da, onlar hələ də münaqişədən əvvəlki səviyyələrdən xeyli aşağıdır. Hörmüz boğazı vasitəsilə nəqliyyatın tam bərpa olunma müddəti qeyri-müəyyən olaraq qalır.

Qrafik 9. Brent markalı neft və təbii qazın aylıq qiymət indeksi (yanvar 2023=100)

Mənbə: Bloomberg

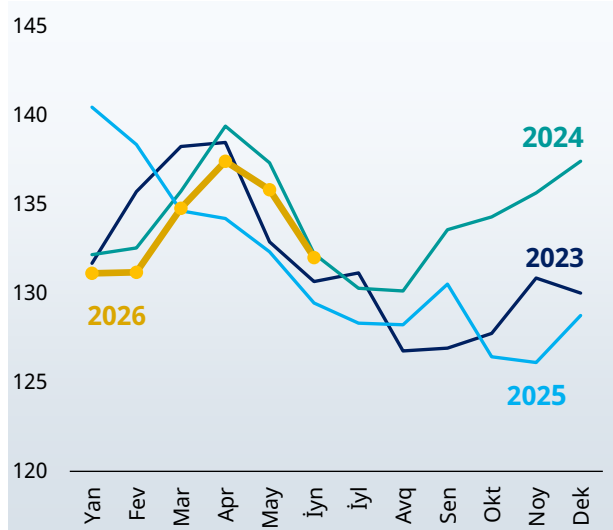
Asiya və Avropadakı spot qiymətlər Hörmüz boğazının faktiki bağlanması səbəb olduğu təklif kəsintisində dərhal reaksiya verdi. Mart ayında qiymətlər 2023-cü ilin yanvarından bəri ən yüksək aylıq göstəricilərinə çatdı. 2026-cı ilin II rübündə qiymətlər bir qədər azalsa da, 2025-ci il səviyyələrindən xeyli yuxarıda qaldı. Yüksək spot qiymətləri fonunda əsas LNG idxalı bazarlarında istehlakın azalması səbəbindən 2026-cı ilin 6 ayında qlobal qaz tələbi aşağı düşmüşdür.

1.2.3 Dünya ərzaq qiymətlərinin dinamikası

2026-cı ilin I yarısında qlobal ərzaq qiymətləri ümumilikdə yüksəlmişdir. BVF tərəfindən açıqlanan kənd təsərrüfatı qiymət indeksi³ cari ilin 6 ayında 2.5% yüksəlmişdir. Hesabat dövründə enerji qiymətlərinin yüksəlməsi nəticəsində ərzaq məhsullarının emal və nəqliyyat xərcləri artmışdır ki, bu da öz növbəsində ümumi qiymətlərə artırıcı təsir etmişdir.

Qrafik 10. Kənd təsərrüfatı qiymət indeksi (2016=100)

Mənbə: BVF

FAO-nun məlumatına görə taxıl qiyməti indeksi I yarımildə 2.8% yüksəlmişdir. Asiyada "İndika" düşüsünə

olan tələbin güclənməsi, eləcə də hava şəraiti ilə bağlı narahatlıqlar və yüksək istehsal, nəqliyyat və marketinq xərcləri müxtəlif növlər üzrə dünyanın bahalaşmasına səbəb olmuşdur. Bitki yağı qiymətləri indeksinin 16.2% artması, əsasən, palma yağı qiymətlərinin yüksəlməsi ilə əlaqələndirilir. Dünya bazarında günəbaxan yağı qiymətləri isə ümumilikdə sabit qalmışdır.

Ət qiyməti indeksi 6 ayda 5.0% artmışdır. Bu artım, əsasən, beynəlxalq quş əti və xırdabuynuzlu heyvan əti qiymətlərinin bahalaşması ilə əlaqədar olmuşdur. Quş əti qiymətləri və xırdabuynuzlu heyvan əti qiymətləri artan qlobal tələb və məhdud ixrac imkanları nəticəsində yüksəlmişdir. Süd qiyməti indeksi isə iyun ayında ötən ilin sonu ilə müqayisədə 8.4% azalmışdır. Bütün süd məhsullarının qiymətlərində ucuzlaşma müşahidə olunsada, hər bir məhsul üzrə bazar şərtləri fərqli formalaşmışdır. Kərə yağı və pendir Avropa İttifaqı və ABŞ-də süd tədarükünün yaxşılaşması, kərə yağı və pendir istehsalının artması ilə əlaqədar ucuzlaşmışdır. Şəkər qiyməti indeksi I yarımildə 1.1% azalmışdır. Braziliyada iyun ayında şəkər qamışının daha çox şəkər istehsalına yönəldilməsi beynəlxalq şəkər qiymətlərinin ucuzlaşmasına səbəb olmuşdur. Eyni zamanda, Braziliya realının ABŞ dolları qarşısında dəyərdən düşməsi ilə dəstəklənən ixracın artması qiymətlərə əlavə aşağı doğru təzyiq yaratmışdır.

Ümumilikdə, FAO-nun ərzaq qiymətləri indeksi iyunda 2025-ci ilin sonuna nəzərən 4.7% yuxarı olmuşdur.

³ Kənd təsərrüfatı qiymət indeksi ərzaq, içkilər və kənd təsərrüfatı xammalı qiymət indekslərini ümumiləşdirir.

1.3 QLOBAL MALİYYƏ SİSTEMİNDƏ MEYİLLƏR

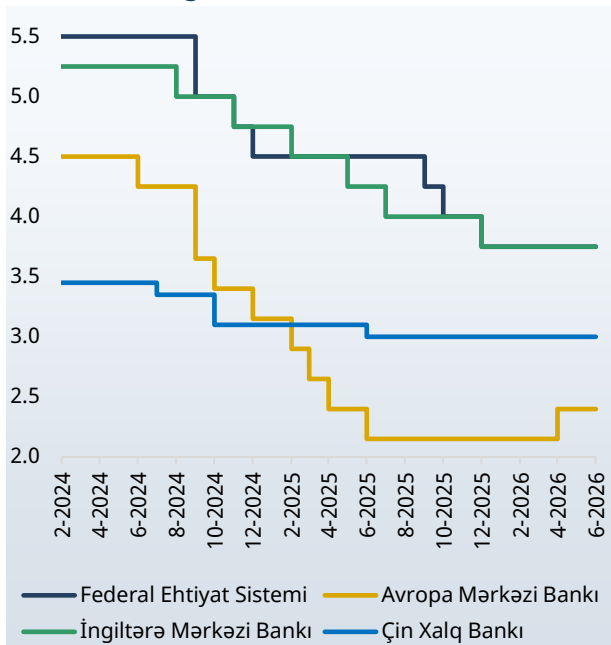
2026-cı ilin I yarısında geosiyasi gərginliyin artması beynəlxalq maliyyə bazarlarında qeyri-müəyyənlik və dalğalanmaları gücləndirmişdir. İnflyasiya təzyiqlərinin yüksəlməsi səbəbindən monetar yumşalma prosesinə fasilə verilmiş, bəzi ölkələrdə isə siyasət sərtləşdirilmişdir. Qlobal maliyyə sistemi sabitliyini qorumuşdur.

1.3.1 Mərkəzi bankların pul siyasəti qərarları

2026-cı ilin I yarısında Yaxın Şərqdəki münaqişə fonunda geosiyasi gərginliklər və inflyasiya təzyiqləri artmışdır. Bu şəraitdə əksər mərkəzi banklar ehtiyatlı davranaraq gözləmə mövqeyi tutmuş və pul siyasətinin yumşaldılması prosesinə fasilə verərək siyasət faizlərini dəyişməz saxlamışdır. Bununla belə, bir sıra mərkəzi banklar artan inflyasiya təzyiqlərini cilovlamaq üçün pul siyasətini sərtləşdirmişdir.

Qrafik 11. Aparıcı mərkəzi bankların əsas siyasət faiz dərəcələrinin dinamikası

Mənbə: tradingeconomics

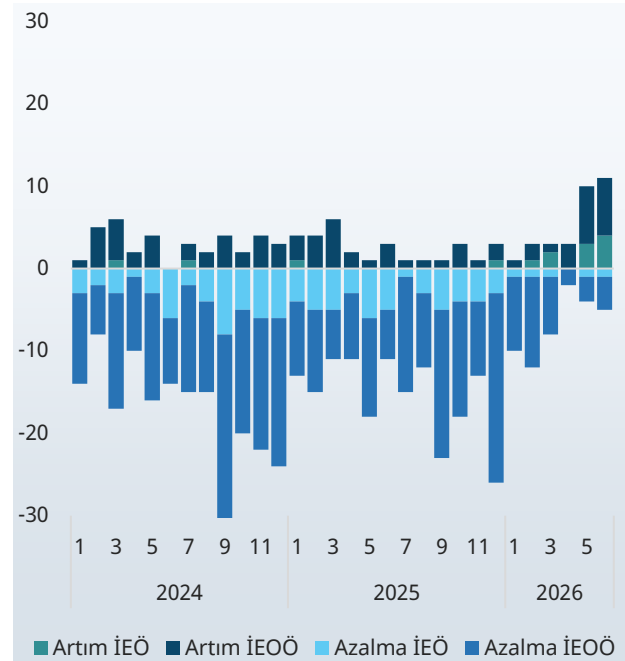

İlin ötən dövründə inflyasiya ilə bağlı davam edən qeyri-müəyyənliklər və Yaxın Şərqdəki gərginlik fonunda aparıcı ölkələrin mərkəzi bankları siyasət faiz dərəcələrini, əsasən, dəyişməz saxlamış, bir qismi isə artırmışdır. Belə ki, FES siyasət faiz dərəcəsinə 3.50%–3.75% intervalında, İngiltərə Mərkəzi

Bankı 3.75% səviyyəsində sabit saxlamışdır. Avropa Mərkəzi Bankı isə faktiki inflyasiyanın artması və inflyasiya təzyiqlərinin güclənməsi səbəbindən faiz dərəcəsinə 2.15%-dən 2.40%-ə yüksəltmişdir.

Qrafik 12. 83 mərkəzi bank üzrə əsas siyasət faizinin dəyişimi

Mənbə: centralbanknews, cbrates

Hesabat dövründə Çin Xalq Bankı iqtisadi artımı dəstəkləmək və deflyasiya təzyiqlərini azaltmaq məqsədilə siyasət faizini dəyişmədən yumşaq pul siyasətini davam etdirmişdir. Yaponiya Mərkəzi Bankı yüksək enerji qiymətlərinin digər qiymətlərə ötürülməsi və nəticədə inflyasiyanın hədəfdən kənarlaşması riskinə qarşı faiz dərəcəsinə 0.75%-dən 1%-ə yüksəltmişdir.

Rusiya Bankı isə iqtisadiyyatın balanslı artım trayektoriyasına yaxınlaşması və qiymət artımlarının zəifləməsi fonunda siyasət faizini 14.25%-ə endirmişdir. Bununla

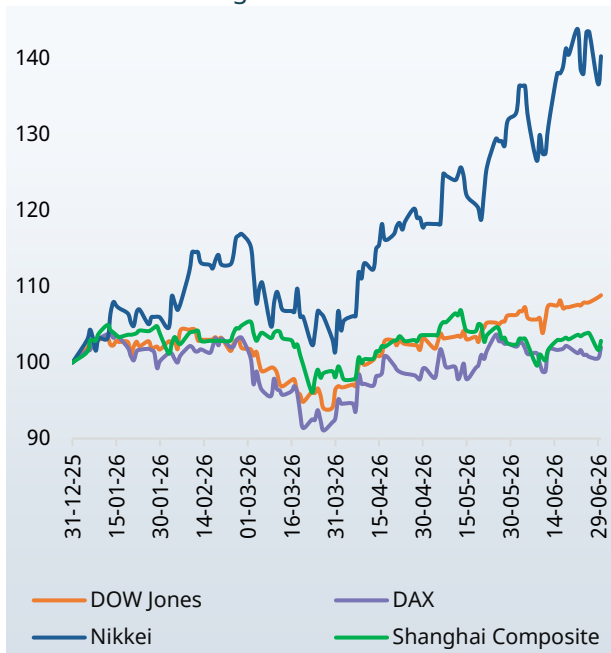
belə, müəyyən qədər yumşalmağına baxmayaraq monetar şərait hələ də sərt olaraq qalmaqdadır.

1.3.2 Maliyyə bazarlarında meyllər

2026-cı ilin I yarısında beynəlxalq maliyyə bazarlarında yüksək dəyişkənlik və qeyri-müəyyənlik müşahidə olunmuşdur. Belə ki, geosiyasi gərginliyin artması və enerji qiymətlərində kəskin yüksəliş I rübdə maliyyə aktivlərinin qiymətlərinə mənfi təsir göstərmiş, lakin yarımilin sonlarına doğru bazarlarda müəyyən bərpa qeydə alınmışdır.

Qrafik 13. Fond birjalarında meyllər (31 dekabr 2025=100)

Mənbə: Bloomberg

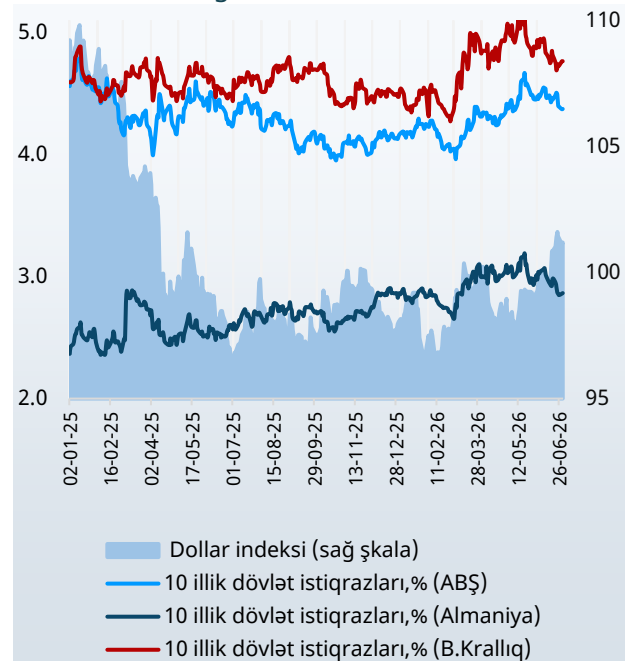
2026-cı ilin ilk yarısında indekslərdən Dow Jones, FTSE Eurotop və MSCI World 9%, DAX 2%, Shanghai Composite 3% dəyər qazanmışdır. Süni intellektə qlobal tələblə əlaqədar yarımkeçirici ixracının və şirkətlərin mənfəətinin artması, səhmdarlara böyük məbləğdə dividendlərin ödənilməsi, eyni zamanda uğurlu struktur islahatları Nikkei indeksində 40% həcmində nəzərəçarpan artıma səbəb olmuşdur. Eyni dövrdə RTSI indeksi 15% dəyər itirmişdir.

Cari ilin əvvəlində ABŞ dolları indeksində müəyyən azalmalar qeydə alınsa

da, dövrün sonuna doğru bu göstərici artaraq 100 səviyyəsi ətrafında dalğalanmışdır. Bu da dollar indeksinin ilin ilk ayları ilə müqayisədə müəyyən qədər gücləndiyinin göstəricisidir.

Qrafik 14. Dollar indeksi və 10 illik dövlət istiqrazları üzrə gəlirlilik

Mənbə: investing.com

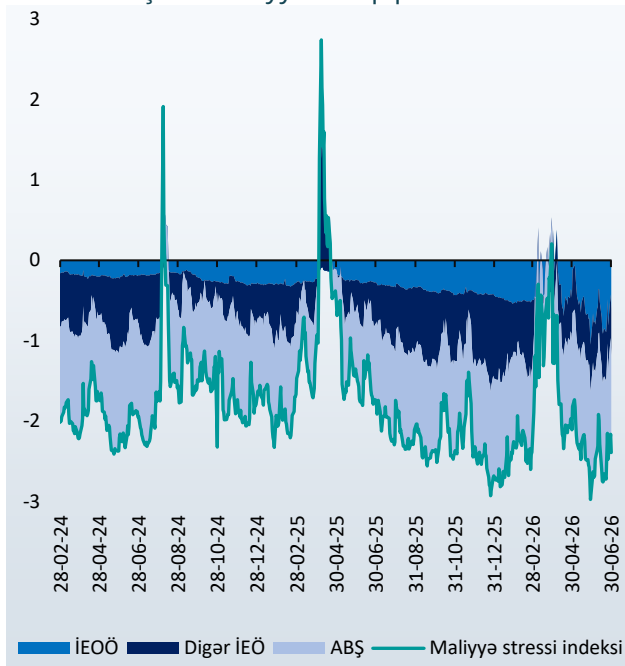

Geosiyasi gərginliyin artması və inflyasiya təzyiqlərinin güclənməsi fonunda I rübdə ABŞ, Almaniya və Birləşmiş Krallıq üzrə 10 illik dövlət istiqrazlarının gəlirliliyində artım müşahidə edilsə də, yarımilin sonlarına doğru yenidən azalma meyli olmuşdur.

ABŞ-nin Maliyyə Tədqiqatları Ofisinin məlumatlarına görə, Qlobal maliyyə stressi indeksi 2026-cı ilin I yarısında dəyişkənlik göstərmişdir. Belə ki, ilin I rübündə artım meyli nümayiş etdirən indeks II rübdə azalaraq yenidən mənfi zonaya keçid etmişdir. Bu meyil geosiyasi gərginliyin kəskin artmasının ardından maliyyə stressinin yüksəldiyini, lakin yarımilin sonuna doğru qlobal bazarların stabilləşdiyini və stressin tədricən azaldığını əks etdirir.

Qrafik 15. Qlobal maliyyə stressi indeksi⁴

Mənbə: ABŞ-nin Maliyyə Tədqiqatları Ofisi

BVF-nin 2026-cı il iyul ayı üzrə “Qlobal İqtisadi İcmal” hesabatına əsasən qlobal maliyyə sistemi dayanıqlılığını qoruyub saxlamışdır. Hesabata əsasən yüksək korporativ gəlirlər və dayanıqlı qlobal iqtisadiyyat maliyyə sistemini Yaxın Şərq münaqişəsinin mənfi təsirlərindən qorumağa kömək etmişdir. Xam neft qiymətlərinin yarımilin sonuna doğru nisbətən azalmasına baxmayaraq, enerji qiymətlərinin artımının inflyasiya risklərini gücləndirəcəyi gözlənilir. Bu səbəbdən, 2026-cı il üzrə siyasət faiz dərəcələrinin gözlənilən trayektoriyasına yuxarı istiqamətdə düzəliş edilmişdir. Asiyanın neft idxalçısı olan İEOÖ-də ticarət şərtlərinin pisləşməsi inflyasiya və məzənnə təzyiqlərini artırdığı halda, Yaxın Şərqdən kənar enerji ixracatçısı ölkələrdə valyutaların möhkəmlənməsi inflyasiya gözləntilərinin sabit qalmasına dəstək olmuşdur.

⁴ Maliyyə Stress İndeksi (MSİ) qlobal maliyyə bazarlarındakı stressin gündəlik bazara əsaslanan göstəricisidir. MSİ gəlir marjaları, dəyər ölçüləri və faiz dərəcələri kimi 33 maliyyə bazarı dəyişənini əhatə edən indeksdir. MSİ bazarda stress səviyyələri orta səviyyədən yuxarı olduqda müsbət, orta səviyyədən aşağı olduqda isə mənfi olur. MSİ 3 regionun stress töhfələrini göstərir: ABŞ, digər İEO və İEOÖ.

2

DAXİLİ MAKROİQTİSADİ PROSESLƏR

2.1 AZƏRBAYCANIN XARİCİ SEKTORU

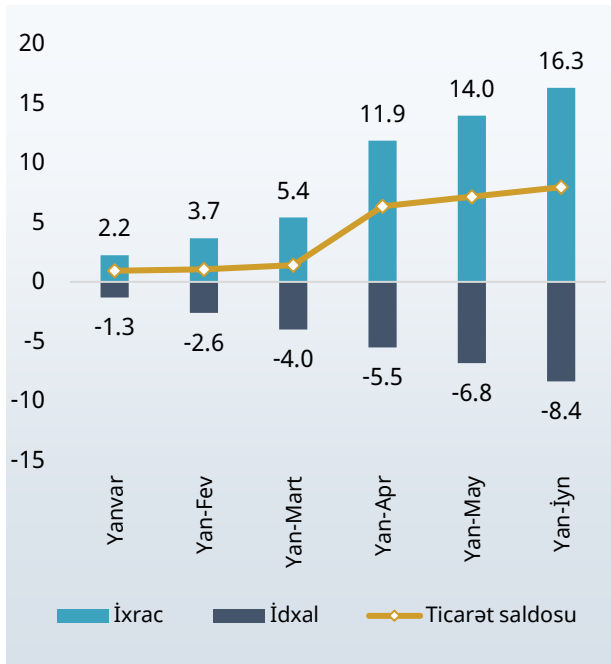
2026-cı ilin I yarısında tədiyə balansının əsas komponentlərindən biri olan xarici ticarət balansında müsbət saldo qeydə alınmışdır. Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə ixrac ötən ilin müvafiq dövrünə nəzərən artmış, ölkə iqtisadiyyatı xarici investisiyalar üçün əlverişli olaraq qalmışdır. Valyuta ehtiyatları beynəlxalq kifayətlilik normalarını üstələməkdə davam etmişdir.

2.1.1 Xarici ticarət dövriyyəsi

DGK-nın məlumatlarına əsasən 2026-cı ilin yanvar-iyun ayları ərzində ölkənin xarici ticarət dövriyyəsi 24.7 mlrd. ABŞ dolları təşkil etmişdir. Bunun da 16.3 mlrd. ABŞ dolları (və ya 66.2%-i) ixracın, 8.4 mlrd. ABŞ dolları (və ya 33.8%-i) isə idxalın payına düşmüşdür. Xarici ticarət balansında 8 mlrd. ABŞ dolları məbləğində müsbət saldo əmələ gəlmişdir.

Qrafik 16. 2026-cı ilin I yarımili üzrə xarici ticarət balansı, mlrd. ABŞ dolları ilə

Mənbə: DGK

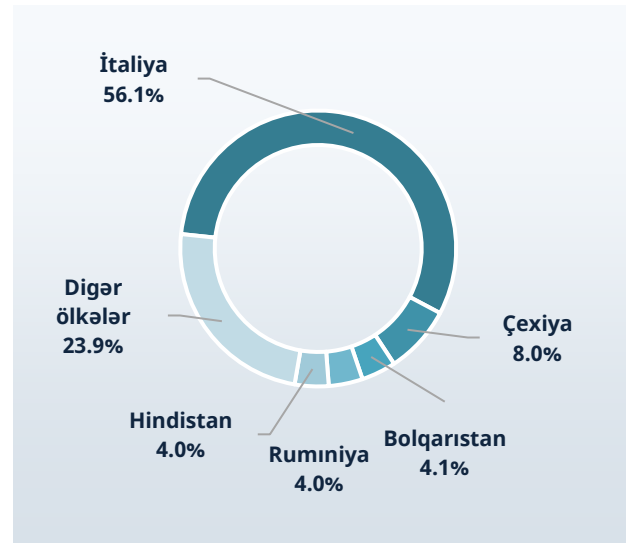
Hesabat dövründə xarici ticarət dövriyyəsində Avropa İttifaqı 37.8%, MDB ölkələri 11%, digər ölkələr isə 51.2% paya sahib olmuşdur. Ticarət dövriyyəsinin yarından çoxu İtaliya, Böyük Britaniya, Türkiyə, Çin, Rusiya, Gürcüstan, Almaniya, Çexiya, Bolqarıstan və Yunanıstan kimi ölkələrin payına düşmüşdür.

İxracda əsas tərəfdaşlar İtaliya (33.7%), Böyük Britaniya (21.3%), Türkiyə (10.3%), Rusiya (3.7%) və Gürcüstan (3.1%) kimi ölkələr olmuşdur. Digər ölkələr 27.9%-lik paya sahib olmuşdur.

Hesabat dövrü ərzində neft-qaz sektoru üzrə ixracın dəyəri 10.8 mlrd. ABŞ dolları olmuşdur ki, bunun da 6.7 mlrd. ABŞ dolları xam neft və digər neft məhsullarının, 4.1 mlrd. ABŞ dolları isə təbii qazın payına düşür.

Qrafik 17. 2026-cı ilin I yarısı ərzində xam neftin ixrac olunduğu ölkələr, %-lə

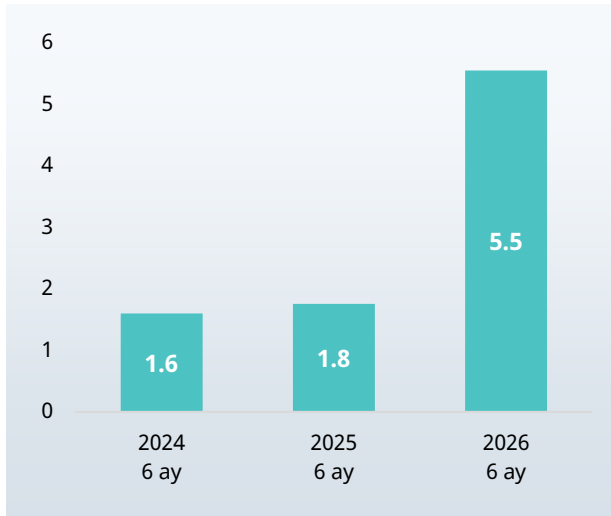
Mənbə: DGK

Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə ixrac ö.i.m.d.n. 3.2 dəfə artaraq 5.5 mlrd. ABŞ dolları dəyərində olmuşdur.

Qrafik 18. Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə ixrac, mlrd. ABŞ dolları ilə

Mənbə: DGK

Dövr ərzində qeyri-neft-qaz sektoru üzrə ixracda ən çox artan qızıl, şəkər, pambıq, yağlar, alüminium və ondan hazırlanan məhsullar, qara metallar və ondan hazırlanan məmulatlar, çay, meyvə-tərəvəz və onların emal məhsulları, alkoqollu və alkoqolsuz içkilər olmuşdur.

Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə məhsulların ixrac olunduğu əsas ölkələr Böyük Britaniya (62.6%), Rusiya (10.7%), Türkiyə (6.3%), Gürcüstan (5%) və İsveçrə (3.9%) olmuşdur. Digər ölkələr 11.5%-lik paya sahibdirlər.

Hesabat dövründə əmtəə idxalı 8.4 mlrd. ABŞ dolları dəyərində olmuşdur. Cəmi əmtəə idxalında dövlət sektoru 7.7%, hüquqi şəxslər 83.6%, fiziki şəxslər isə 8.7% paya sahib olmuşdur. İdxal edilən malların siyahısında əsas paya maşın və avadanlıqlar (24.1%), yeyinti məhsulları (16.4%) və nəqliyyat vasitələri (13.4%) malik olmuşdur.

İdxal olunmuş məhsulların 26%-i Çinin, 13.6%-i Türkiyənin, 13.4%-i Rusiyanın, 4.9%-i ABŞ-nin, 4.1%-i Almaniyanın, 3.6%-i İranın, 3.1%-i İtaliyanın, 2.5%-i Belarusun, 1.8%-i Yaponiyanın, 1.8%-i Böyük Britaniyanın və 25.2%-i digər ölkələrin payına düşmüşdür.

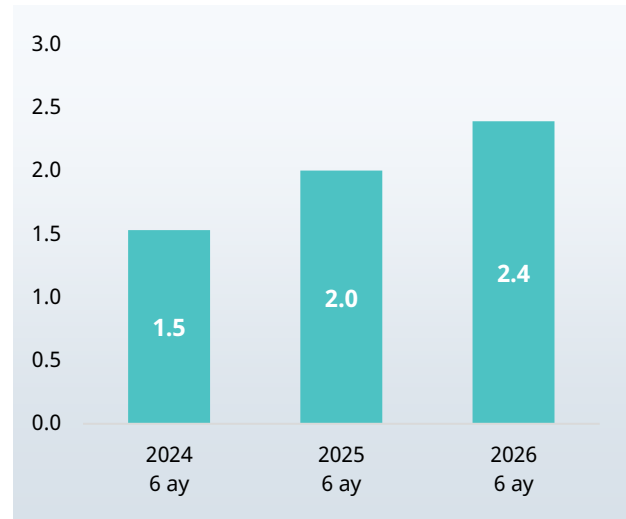
2.1.2 Xarici investisiyalar

2026-cı ilin ötən dövründə də ölkəyə xarici investisiya axınları davam etmişdir. DSK-nın məlumatına görə, I yarımillikdə xarici maliyyə mənbələrindən əsas kapitalla investisiyalar ö.i.m.d.n. 18.2% artaraq 2.4 mlrd. manat təşkil etmişdir.

Xarici mənbələrdən əsas kapitalla yönəldilmiş investisiyalar dövr ərzində ümumi investisiyaların 25.8%-ni təşkil etmişdir.

Qrafik 19. Xarici mənbələrdən əsas kapitalla investisiya qoyuluşları, mlrd. manatla

Mənbə: DGK

Xarici investisiyaların 96.9%-i Birləşmiş Krallıq, Türkiyə, Rusiya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, ABŞ, İsveçrə, Yaponiya, İran, Macarıstan, Fransa və Hindistan sərmayədarlarına məxsus olmuşdur. Xarici investisiya axınlarının davam etməsi ölkə iqtisadiyyatının global iqtisadiyyata integrasiyasının dərinliyini və global investorlar tərəfindən ölkəyə olan marağı əks etdirir.

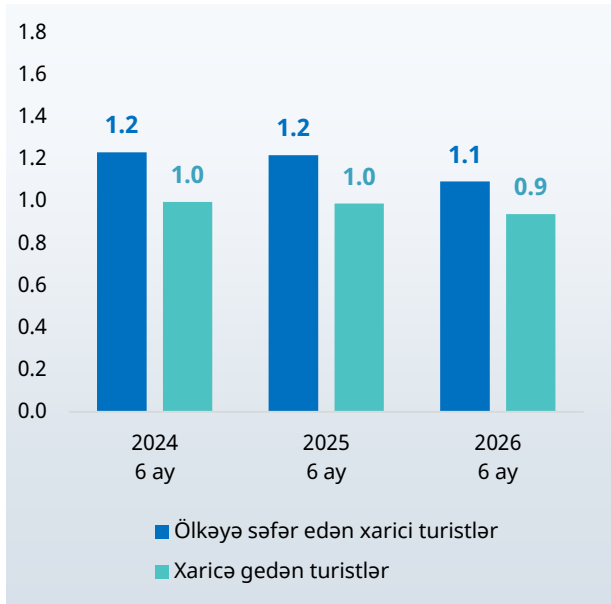
2.1.3 Turizm sektoru

Yaxın Şərqdə baş verən münaqişə turist axınına da təsir etmişdir. Belə ki, 2026-cı ilin yanvar-iyun ayları ərzində Azərbaycana dünyanın 189 ölkəsindən 1.1 mln. nəfər turist səfər etmişdir. Ölkəyə gələnlərin sayı

ö.i.m.d.n. 10.3% azalmışdır. Gələn turistlərin 28.1%-i Rusiya, 21%-i Türkiyə, 8.2%-i İran, 4.9%-i Gürcüstan, 4.6%-i Qazaxıstan, 3.2%-i Özbəkistan, 2.9%-i Pakistan, 2.8%-i Hindistan, 2.6%-i İsrail, 2.4%-i Çin, 1.8%-i Səudiyyə Ərəbistanı, 1.6%-i Ukrayna, 1.3%-i Türkmənistan, hər birindən 1.1% olmaqla Almaniya və Böyük Britaniya, 12.4%-i digər ölkələrə məxsus olmuşdur.

Qrafik 20. Turizm məqsədi ilə ölkəyə gələn və xaricə gedənlərin sayı, mln. nəfərlə

Mənbə: DSK

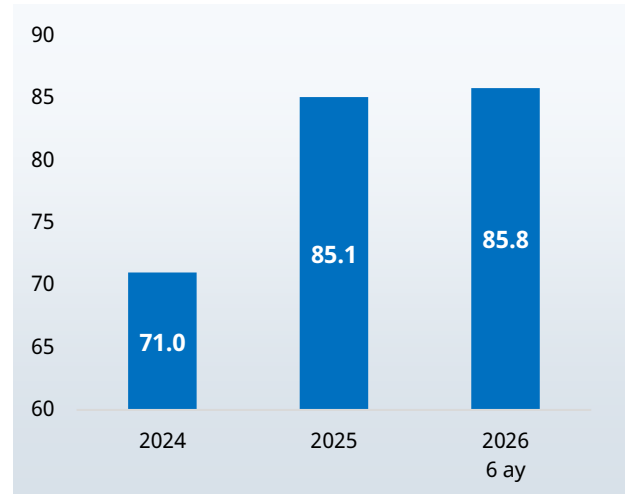
Dövr ərzində ölkədən turizm məqsədilə gedənlərin sayı 0.9 mln. nəfər olmaqla ö.i.m.d.n. 5.1% azalmışdır. Turistlərin 41.5%-i Türkiyəyə, 17.1%-i Rusiyaya, 11.7%-i Gürcüstana, 6.2%-i İrana və 23.5%-i digər ölkələrə səfər etmişdir.

2.1.4 Ölkənin xarici valyuta ehtiyatları

2026-cı ilin iyun ayının sonuna strateji valyuta ehtiyatları ilin əvvəlinə nəzərən 703.2 mln. ABŞ dolları və ya 0.8% artaraq 85.8 mlrd. ABŞ dollarına çatmışdır. O cümlədən Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları müvafiq dövr üzrə 14.3% və ya 1.6 mlrd. ABŞ dolları artmış və iyunun sonuna 13.2 mlrd. ABŞ dolları olmuşdur.

Qrafik 21. Strateji valyuta ehtiyatları, mlrd. ABŞ dolları ilə

Mənbə: AMB

Hesabat dövründə ölkənin cəmi strateji valyuta ehtiyatları beynəlxalq qəbul edilmiş kifayətlilik normalarını üstələməkdə davam etmişdir. Belə ki, 2026-cı ilin iyun ayının sonuna ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 40 aylıq mal və xidmət idxalına kifayət etmişdir (2026-cı ilin I rübü üzrə mal və xidmət idxalı nəzərə alınmaqla). 01.07.2026 tarixinə olan M2 pul aqreqatı nəzərə alınmaqla strateji ehtiyatlar manatla pul kütləsini 3.4 dəfə üstələmişdir.

Bu göstəricilər ölkənin xarici və daxili iqtisadi şoklara qarşı dayanıqlılığını və eləcə də, borc risklərinin tam şəkildə idarəolunan səviyyədə olduğunu nümayiş etdirir.

2.2 MƏCMU TƏLƏB

2026-cı ilin I yarısında məcmu daxili tələbin artımı iqtisadi artımı dəstəkləmişdir. Əhali gəlirlərinin artımı istehlak tələbinin genişlənməsinə, o da öz növbəsində məcmu tələbin artımına töhfə vermişdir.

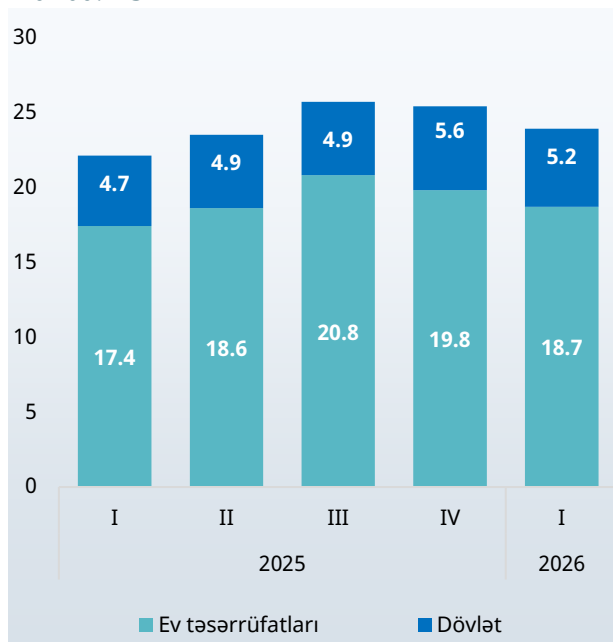
2.2.1 Son istehlak xərcləri

2026-cı ilin I yarısında daxili istehlakın artımı məcmu tələbin dinamikasını müəyyən edən əsas amil olaraq qalmağa davam etmişdir.

2026-cı ilin I rübündə nominal ÜDM-in tərkibində ev təsərrüfatlarının son istehlak xərcləri 62.9% (ö.i.m.d.n. 4.7 f.b. artım), dövlət idarələrinin son istehlak xərcləri isə 15.7% (ö.i.m.d.n. 1.7 f.b. artım) təşkil etmişdir. Ö.i.m.d.n. ev təsərrüfatlarının son istehlak xərcləri nominal ifadədə 7.4%, dövlət idarələrinin son istehlak xərcləri isə 10.3% artmışdır⁵.

Qrafik 22. İstehlakın strukturu, mlrd. manatla

Mənbə: DSK

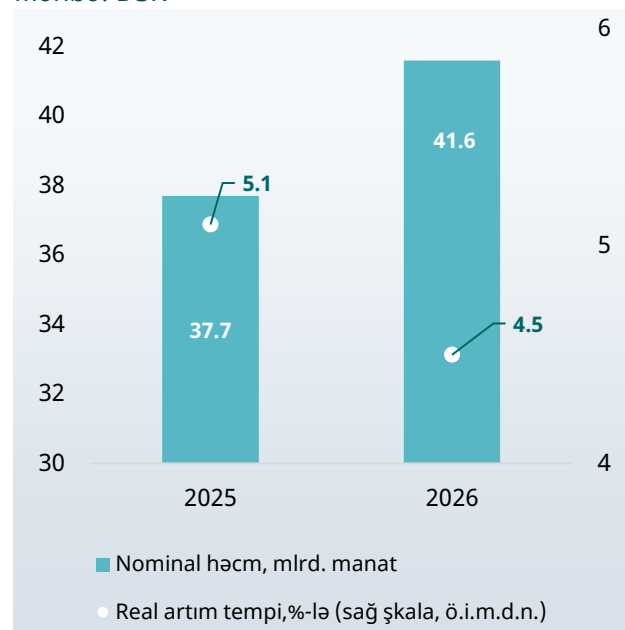

İlin I yarısında əhaliyə satılmış malların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri ö.i.m.d.n. 4.5% artaraq 41.6 mlrd. manat olmuşdur. İstehlak bazarında formalaşan ümumi dəyərin 77.8%-i pərakəndə ticarət

dövriyyəsi, 18.8%-i ödənişli xidmətlər, 3.4%-i isə ictimai iaşə dövriyyəsi hesabına olmuşdur.

Qrafik 23. I yarımildə istehlak bazarında satışın ümumi dəyərinin dinamikası, mlrd. manatla

Mənbə: DSK

Dövr ərzində pərakəndə ticarət dövriyyəsi ö.i.m.d.n. real ifadədə 3.7% artmışdır. Bu artım ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə 1.5%, qeyri-ərzaq malları üzrə isə 6.5% təşkil etmişdir. Eyni zamanda adambaşına düşən orta aylıq pərakəndə ticarət dövriyyəsi ö.i.m.d.n. 42.9 manat çox olmaqla 525.7 manat təşkil etmişdir.

İctimai iaşə və əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərin artımı da istehlak tələbindəki aktivliyi təsdiq edir. Belə ki, ictimai iaşə dövriyyəsi ö.i.m.d.n. real ifadədə 5.9%, əhaliyə göstərilən xidmətlər isə 7.6% artmışdır. Dövr ərzində bir ölkə sakini

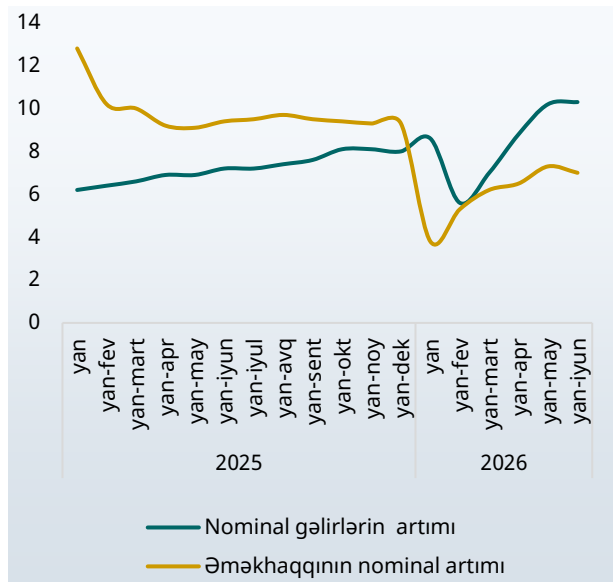
⁵ Mənbə: DSK-nın "ÜDM-in istifadəsi" cədvəli və AMB-nin hesablamaları

ödənli xidmətlərə ö.i.m.d.n. 89.8 manat çox vəsait xərcləmişdir.

İstehlak tələbinin artımını dəstəkləyən əsas amil əhali gəlirlərinin nominal artımı olmuşdur. DSK-nın məlumatlarına əsasən 6 ayda ölkə əhalisinin nominal gəlirləri ö.i.m.d.n. 10.3% artaraq 47.3 mlrd. manat təşkil etmişdir. Əhalinin sərəncamında qalan gəlirlər isə 10.5% artaraq 41.8 mlrd. manata çatmışdır. Ölkə iqtisadiyyatında muzdlı çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqısı yanvar-iyun aylarında ö.i.m.d.n. 7% artaraq 1174.4 manat təşkil etmişdir.

Qrafik 24. Əhalinin nominal gəlirlərinin və əməkhaqqının artım dinamikası, ö.i.m.d.n., %-lə

Mənbə: DSK

İstehlak tələbinin artımını şərtləndirən amillərdən biri istehlak kreditlərinin artımı olmuşdur. Banklar vasitəsilə verilən istehlak kreditləri iyun ayında ö.i.m.d.n. 11.7% artmışdır⁶.

Dövr ərzində dövlət xərcləri də məcmu daxili tələbin maliyyələşmə mənbələrindən biri olmuşdur. Operativ məlumatlara əsasən yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinin xərcləri 16.8 mlrd. manat

səviyyəsində icra olunmuşdur. O cümlədən cari xərclər 10.1% artaraq 11.6 mlrd. manat təşkil etmişdir. 6 ayda sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri ö.i.m.d.n. 12.1% artaraq 8.8 mlrd. manat icra edilmişdir⁷.

2.2.2 İnvestisiya xərcləri

2026-cı ilin I yarısında bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitalla yönəldilmiş investisiyaların həcmi ö.i.m.d.n. 13.8% artaraq 9.3 mlrd. manat təşkil etmişdir. Ümumi sərmayə qoyuluşunun 5.04 mlrd. manatı və ya 54.2%-i məhsul istehsalı sahələrinin payına düşmüşdür. Neft-qaz sektoruna yönəldilmiş investisiyaların həcmi ö.i.m.d.n. 34.3%, qeyri-neft-qaz sektoruna isə 5.5% artmışdır. Qeyri-neft-qaz sektoruna qoyulmuş 2.5 mlrd. manat investisiyanın 0.3 mlrd. manatı qeyri-neft-qaz sənayesi sektorunda istifadə edilmişdir.

İnvestisiyaların 41.8%-i dövlət, 58.2%-i qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarları tərəfindən qoyulmuşdur. Daxili mənbələrdən əsas kapitalla yönəldilmiş investisiyanın dəyəri ümumi sərmayənin 74.2%-ni təşkil etmişdir.

İnvestisiya qoyuluşunun tərkibində əsas payı sənaye (46%), nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (23.1%) və tikinti (20.9%) sahələri təşkil etmişdir. Sənaye sektoruna investisiya qoyuluşu ö.i.m.d.n. 21% artmışdır. Bu artım, əsasən, mədənçixarma sənayəsinə sərmayə qoyuluşu ilə əlaqədardır.

⁶ Mənbə: AMB

⁷ Mənbə: Maliyyə Nazirliyi

2.3 MƏCMU TƏKLİF VƏ ƏMƏK BAZARI

2026-cı ilin I yarısında ölkə iqtisadiyyatında artım davam etmişdir. Dövr ərzində iqtisadi artımın əsas mənbəyi qeyri-neft-qaz sektoru olmuşdur. Məşğulluq göstəriciləri də pozitiv dinamika nümayiş etdirmiş, iqtisadi fəal və muzzdla çalışan əhəlinin sayında artım qeydə alınmışdır.

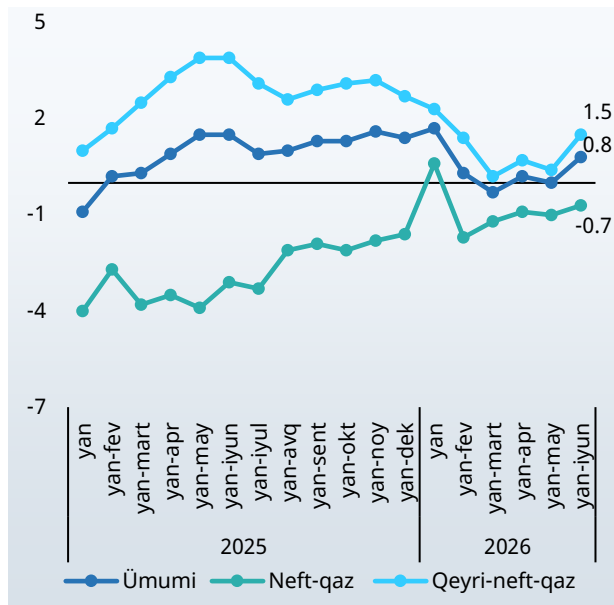
2.3.1 İqtisadi artım

DSK-nın məlumatına əsasən 2026-cı ilin yanvar-iyun aylarında ÜDM ö.i.m.d.n. real ifadədə 0.8% artmış və nominal olaraq 65.2 mlrd. manat təşkil etmişdir. ÜDM-in strukturunda qeyri-neft-qaz ÜDM-in payı 69.9% təşkil etmişdir.

İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda ÜDM 0.7% azalmış və nominal olaraq 19.6 mlrd. manat təşkil etmişdir. Ö.i.m.d.n. əmtəlik neft hasilatı 3.1% azalmış, əmtəlik qaz hasilatı isə 1.1% artmışdır.

Qrafik 25. İqtisadi artım, ö.i.m.d.n., %-lə

Mənbə: DSK

Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə ÜDM ö.i.m.d.n. real ifadədə 1.5% artmış və 45.6 mlrd. manat təşkil etmişdir. Qeyri-neft-qaz sənayesində məhsul istehsalı 4.1% artmışdır.

Hesabat dövründə kənd təsərrüfatında 2.2% artım qeydə alınmışdır. Heyvandarlıq məhsulları istehsalı 2.5%, bitkiçilik məhsulları istehsalı isə 1.8% artmışdır.

Xidmət sahələrində artım davam etmişdir. I yarımildə nəqliyyat və anbar təsərrüfatında 8%, yük və sərnişin daşımalarda isə müvafiq olaraq 2.5% və 8.3% artım olmuşdur. Yükdəşimlərdə ən böyük paya malik avtomobil nəqliyyatında yük daşınması ö.i.m.d.n. 6.6% artmışdır. İnformasiya və rabitə sektorunda əlavə dəyər ö.i.m.d.n. 7.5%, turizm və ictimai işlər sektorunda isə 2.4% artmışdır.

AMB tərəfindən real sektorun monitorinqi üzrə aparılan sorğunun nəticələri rəsmi rəqəmlərlə uyğunluq təşkil edir. 2026-cı ilin I yarısında Bİİ sahələr üzrə fərqli dinamika nümayiş etdirmişdir. Bİİ sənaye və xidmət sektorlarında müsbət zonada qərarlaşmışdır.

Cədvəl 1. İqtisadiyyatın sektorları üzrə iqtisadi artımın dinamikası, ö.i.m.d.n., %-lə

Mənbə: DSK

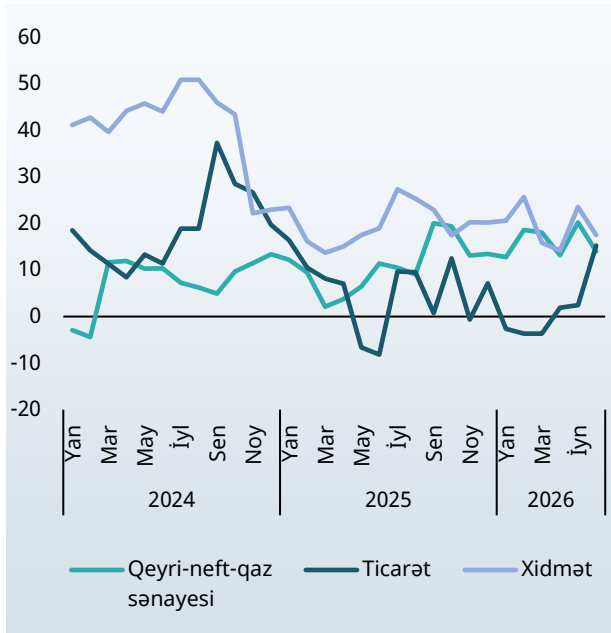
Sektorlar	2025 yan-iyun	2026 yan-iyun
Sənaye	-2.9	0.3
Tikinti	8.5	-13.0
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	1.4	2.2
Ticarət, nəqliyyat vasitələrinin təmiri	3.0	3.7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2.7	8.0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işlər	10.2	2.4
İnformasiya və rabitə	8.4	7.5
Digər sahələr	2.0	0.9
Məhsula və idxala xalis vergilər	3.7	0.5

Hesabat dövründə qeyri-neft-qaz sənaye müəssisələri üzrə Bİİ, əsasən, kimya, ərzaq məhsulları və içkilər, maşın və avadanlıqların istehsalı kimi alt sektorlarda daha yüksək olmuşdur. Ticarət üzrə Bİİ iyun ayında avtomobil sahəsində mənfi, təsərrüfat malları və elektrik məişət avadanlıqları istehsalı sahəsində müsbət zonada olmuşdur.

Xidmət sektorunun səhiyyə, otelçilik, rabitə və nəqliyyat kimi alt sektorlarında Bİİ yüksək olmuş və müsbət zonada qərarlaşmışdır.

Qrafik 26. Sahələr üzrə Biznes İnam İndeksinin dinamikası

Mənbə: RSM nəticələri əsasında AMB-nin hesablamaları⁸

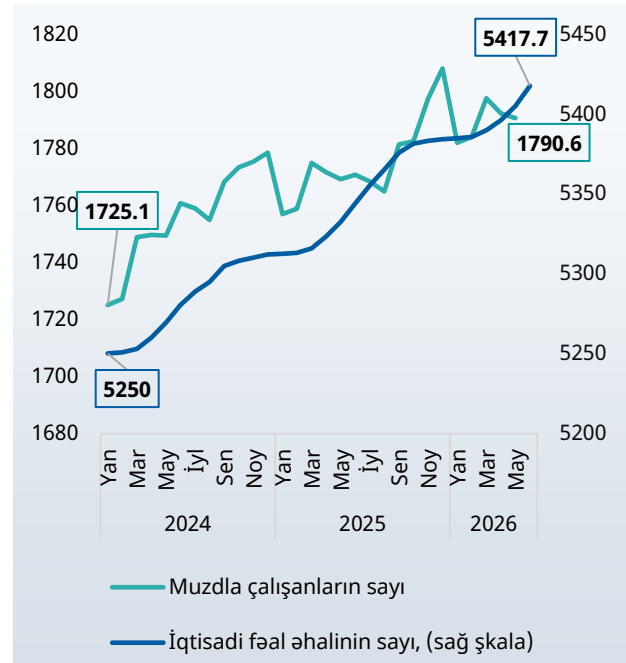
İqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən kommersiya təşkilatlarının sayında müşahidə edilmiş artım da iqtisadi aktivliyin mülayim templərlə davam etdiyini təsdiqləyir. Belə ki, DSK-nın məlumatlarına əsasən 01.07.2026 tarixinə ölkədə qeydiyyatda olan kommersiya təşkilatlarının sayı 215.4 min vahid olmuşdur ki, bu da ö.i.m.d.n. 6.7% çoxdur.

2.3.2 Məşğulluq

2026-cı ilin 1 iyul tarixinə ölkədə iqtisadi fəal əhalinin sayı ö.i.m.d.n. 1.4% artaraq 5417.7 min nəfər, məşğul əhalinin sayı isə 1.5% artaraq 5137.1 min nəfər təşkil etmişdir. 1 iyun tarixinə muzdlı çalışan işçilərin sayı 1769.2 min nəfər olmuşdur ki, bu da ö.i.m.d.n. 1.2% çoxdur. Dövlət sektorunda işləyənlərin sayı 859.9 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 930.7 min nəfər təşkil etmişdir. Qeyri-dövlət sektorunda çalışanların sayı ö.i.m.d.n. 3.8% artmışdır. İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda 30.5 min nəfər, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 1760.1 min nəfər çalışır. Struktur baxımından muzdlı çalışanların ən böyük payı ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri (18.6%) və təhsil (18.1%) sahələrinin payına düşür. Digər nisbətən böyük məşğulluq sahələri isə səhiyyə və sosial xidmətlər (8.6%), tikinti (6.6%) və dövlət idarəetməsi (6.1%) olmuşdur.

Qrafik 27. İqtisadi fəal əhalinin və muzdlı çalışanların sayı, min nəfərlə

Mənbə: DSK

⁸ Sənaye Bİİ = (məhsul istehsalı - hazır məhsul ehtiyatı + istehsal gözləntiləri)/3

Xidmət Bİİ = (biznes şəraiti + faktiki tələb + tələb gözləntisi)/3

Ticarət Bİİ = (faktiki satış - mal ehtiyatlarının dəyişməsi + satış üzrə gözləntilər)/3

2026-cı ilin 1 iyul tarixinə ölkədə qeydiyyatda alınmış işsiz şəxslərin sayı ilin əvvəli ilə müqayisədə 3.6% artaraq 248.5 min nəfər olmuşdur.

Real sektorun monitorinqi çərçivəsində aparılan sorğu nəticələrinə əsasən iyun ayında məşğulluq gözləntiləri üzrə göstəricilər plastik məmulatlar istehsalı, metallurgiya və tikinti materiallarının istehsalı kimi qeyri-neft-qaz istehsalı sahələrində yüksək olmuşdur.

2.4 İNFLYASIYA PROSESLƏRİ

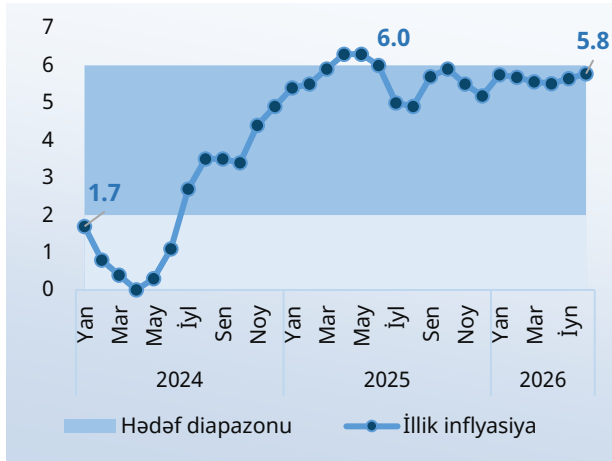
2026-cı ilin I yarımilində illik inflyasiya hədəf daxilində hərəkət etmişdir. İnflyasiya, əsasən, xərc amillərindən təsirlənmişdir.

2.4.1 İstehlak qiymətləri indeksi

2026-cı ilin iyun ayında cəmi məhsul və xidmətlər üzrə istehlakçı qiymətləri indeksi illik əsasda 5.8% artmışdır.

Qrafik 28. İllik inflyasiya, %-lə

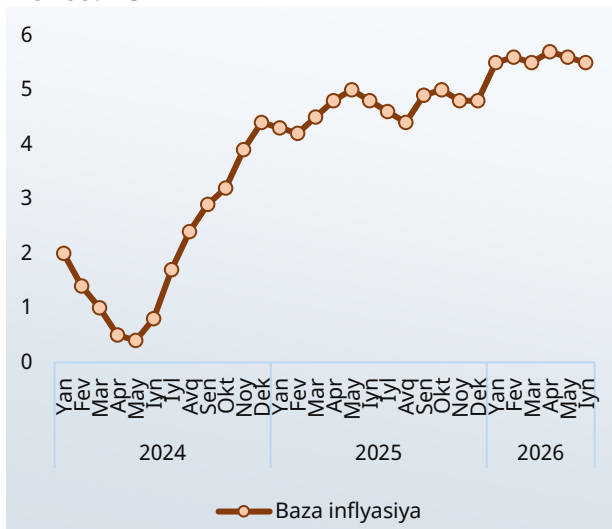
Mənbə: DSK

Qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən, həmçinin mövsümi xarakter daşıyan məhsul və xidmətlərin qiymət dəyişmələri nəzərə alınmadan hesablanan baza inflyasiya 2026-cı ilin iyun ayında illik 5.5% təşkil etmişdir.

Qrafik 29. Baza inflyasiyanın illik dəyişimi, %-lə

Mənbə: DSK

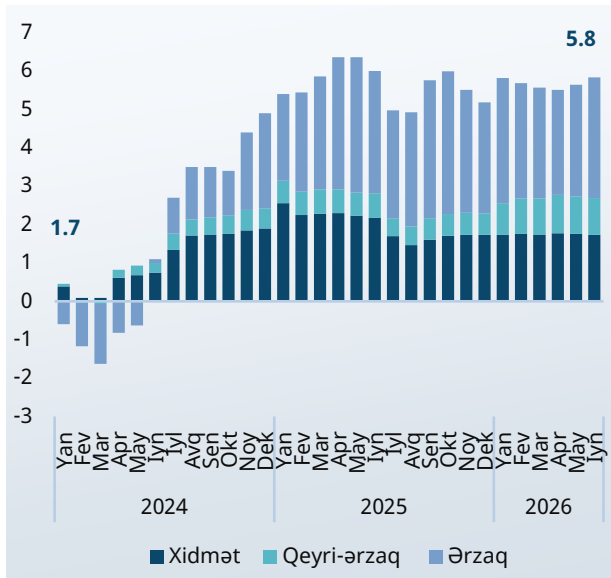
İyun ayında qida məhsulları, alkoqollu içkilər və tütün məmulatları üzrə illik inflyasiya 7.1% olmuşdur. Ö.i.m.d.n. ərzaq qiymətlərinin inflyasiyaya töhfəsi artaraq 3.1% təşkil etmişdir. Qida məhsulları üzrə inflyasiya, əsasən, süd və süd məhsulları, meyvələr üzrə olmuşdur. Bu məhsulların da qiymətində illik artım müvafiq olaraq 9.5% və 10.7% təşkil etmişdir.

Qeyri-qida məhsullarının qiyməti illik ifadədə 3.8% yüksəlmişdir. Bu məhsullar arasında isə ən yüksək qiymət artımı illik 21.7%-lə zərgərlik mallarında qeydə alınmışdır. Qeyri-qida məhsullarının ümumi inflyasiyaya töhfəsi ö.i.m.d.n. 0.7-dən 0.9 f.b.-ə yüksəlmişdir.

Xidmət inflyasiyası 2026-cı ilin iyun ayında illik 5.6% təşkil etmişdir. Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin arasında ev və məişət xidmətləri (6.8%), stomatoloji xidmətlər (7.7%), hava nəqliyyatı ilə sərnəşin daşıma xidməti (12.8%), metro nəqliyyatı ilə sərnəşin daşıma xidməti (20.0%) və mərkəzi isitmə qiymət indeksi (50%) illik əsasda daha çox artan xidmətlərdir. Xidmətlərin illik inflyasiyaya töhfəsi ötən ilin müvafiq dövründəki 2.2 f.b.-dən cari ilin iyununda 1.7 f.b.-ə enmişdir.

Qrafik 30. İQİ komponentlərinin töhfəsi, %-lə

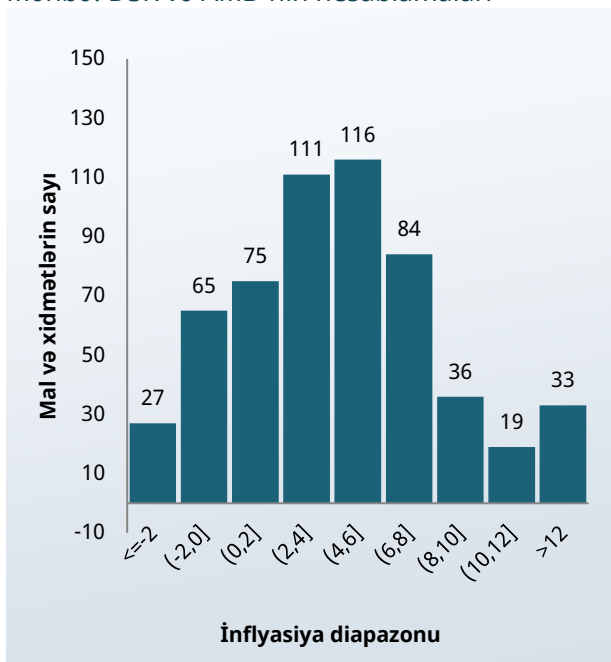
Mənbə: DSK və AMB-nin hesablamaları

2026-cı ilin iyun ayında istehlak səbətinə daxil olan 566 adda mal və xidmətdən 172-nin qiyməti illik olaraq 6%-dən çox yüksəlmişdir. Bahalaşan məhsulların 64%-də qiymət artımı 6%-dən aşağı olmuşdur. Səbətdəki 16% məhsul və xidmətin qiymətləri azalmışdır.

Qrafik 31. İstehlak səbətinə daxil olan mal və xidmətlər üzrə illik inflyasiyanın paylanması

Mənbə: DSK və AMB-nin hesablamaları

Ümumilikdə, qlobal və daxili mühitdə baş verən bir sıra proseslər inflyasiyanın

formalaşmasına təsir göstərmişdir. Belə ki, Mərkəzi Bankın qiymətləndirmələrinə görə illik inflyasiyaya dövlət istehlakı və ev təsərrüfatlarının istehlakı birlikdə 2.01 f.b., kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri (KİQİ) 1.60 f.b., ticarət tərəfdaşlarında inflyasiya 2.84 f.b. və NEM 0.02 f.b. artırıcı, digər amillər isə (inflyasiya gözləntiləri və s.) 0.67 f.b. azaldıcı təsir göstərmişdir.

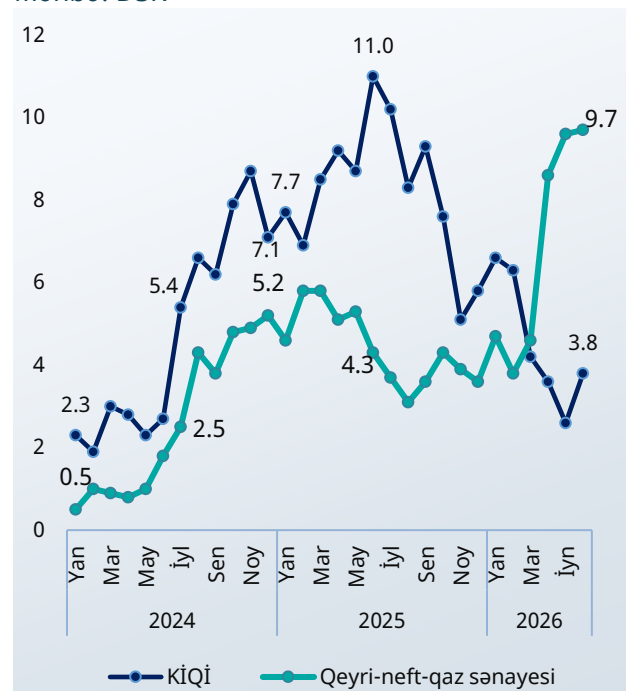
2.4.2 İstehsalçı qiymətləri indeksi

DSK-nın məlumatına əsasən iyun ayında KİQİ-də illik 3.8%, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının qiymətində 2.1%, heyvandarlıq məhsullarının qiymətində isə 5.3% artım müşahidə olunmuşdur.

2026-cı ilin iyun ayında sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (SİQİ) illik 26.8% artmışdır. O cümlədən, istehsalçı qiymətləri indeksi neft-qaz sənayesi məhsulları üzrə illik 31.2%, qeyri-neft-qaz sənayesi məhsulları üzrə isə 9.7% artmışdır. Emal sənayesi üzrə istehsalçı qiymətləri indeksi illik əsasda 15% artmışdır.

Qrafik 32. İstehsalçı qiymətləri indeksinin illik dəyişimi, %-lə

Mənbə: DSK

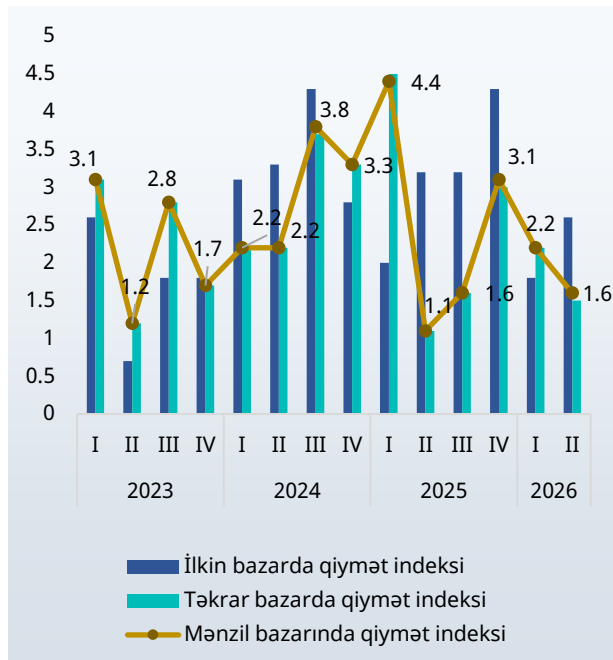
İyun ayında illik əsasda istehsalçı qiymət indeksi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı xidmətlərində 5.8%, o cümlədən yükdaşıma nəqliyyatı xidmətində 3.9%, poçt və kuryer xidmətlərində 2.1%, reklam xidmətlərində 2.1% artmış, proqram təminatının işlənməsi ilə əlaqəli xidmətlərdə isə 4.5% azalmışdır.

2.4.3 Mənzil qiymətləri indeksi

DSK-nın məlumatlarına əsasən 2026-cı ilin II rübündə mənzil bazarında qiymət indeksi ö.i.m.d.n. 8.6% artmışdır. O cümlədən ilkin mənzil bazarında qiymət artımı bu dövrdə 12.4%, təkrar mənzil bazarında isə 8.6% yüksəlmişdir.

Qrafik 33. Mənzil bazarında qiymət indeksi, ötən rübə nəzərən, %-lə

Mənbə: DSK

2026-cı ilin iyun ayında icarəçi tərəfindən ödənen icarə haqları illik əsasda 7.4%, aylıq əsasda isə 0.3% artmışdır.

3

**PUL VƏ MƏZƏNNƏ
SİYASƏTİ**

3.1 PUL SİYASƏTİ QƏRARLARI, ALƏTLƏRİ, PUL BAZARI VƏ MƏZƏNNƏ

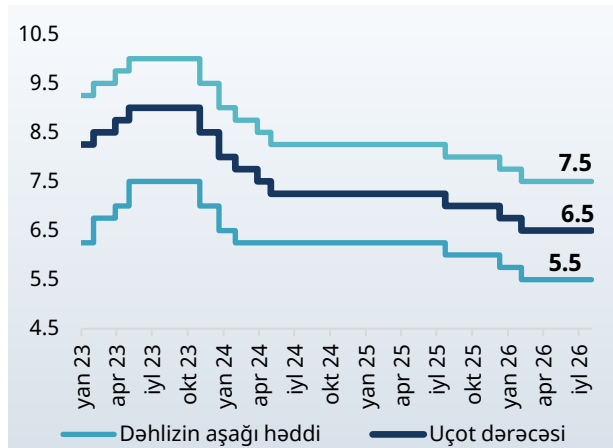
Hesabat dövründə Mərkəzi Bankın pul siyasəti monetar şəraitə təsir göstərməklə inflyasiyanın hədəf daxilində saxlanılmasına yönəldilmişdir. Pul siyasəti alətləri maliyyə bazarında gedən proseslər və bank sisteminin likvidlik mövqeyi nəzərə alınmaqla tətbiq edilmişdir. Dövr ərzində AZIR indeksi uçot faiz dərəcəsinə yaxın hərəkət etmişdir. Banklararası pul bazarının həm təminatlı, həm də təminatsız segmentlərində aktivlik müşahidə olunmuşdur.

3.1.1 Pul siyasəti qərarları

2026-cı ilin ötən dövründə faiz dəhlizinin parametrləri Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti tərəfindən 5 dəfə müzakirə edilmişdir. Pul siyasətinə həsr edilmiş ilk iclasda uçot dərəcəsi 6.75%-dən 6.5%-ə, faiz dəhlizinin yuxarı həddi 7.75%-dən 7.5%-ə, dəhlizin aşağı həddi isə 5.75%-dən 5.5%-ə endirilmişdir. Növbəti iclaslarda isə Mərkəzi Bank faiz dəhlizi parametrlərini sabit saxlamışdır. Pul siyasəti qərarları faktiki və proqnozlaşdırılan inflyasiyanın hədəf diapazonu daxilində formalaşması, regional geosiyasi vəziyyət, qlobal maliyyə bazarlarında meyillər, ölkədaxili makroiqtisadi mühit, eləcə də pul siyasətinin ötürücülüynün xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla qəbul edilmişdir. Faiz dəhlizi ilə bağlı qərarlar öncədən elan edilmiş qrafik üzrə və müvafiq analitik şərhrlə ictimaiyyətə açıqlanmışdır.

Qrafik 34. Faiz dəhlizinin parametrləri, %-lə

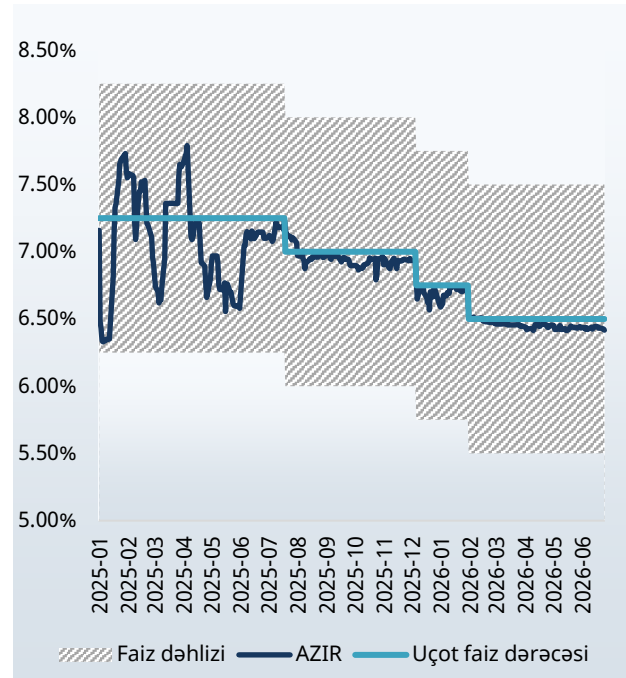
Mənbə: AMB

Banklararası təminatsız pul bazarında formalaşan AZIR istinad faiz dərəcəsi hesabat dövrü ərzində uçot faiz dərəcəsinə yaxın səviyyədə hərəkətini davam etdirmişdir. Belə ki, AZIR indeksinin uçot faiz dərəcəsiindən orta kənarlaşması 2025-ci ildə 0.21 faiz bəndi təşkil etdiyi halda, 2026-cı ilin I yarısında 0.05 faiz bəndinədək azalmışdır. Spredin daralması uçot faiz dərəcəsinin banklararası pul bazarında formalaşan faizlərə transmissiyasının gücləndiyini göstərir.

Qrafik 35. Uçot dərəcəsi və AZIR indeksinin dinamikası

Mənbə: AMB

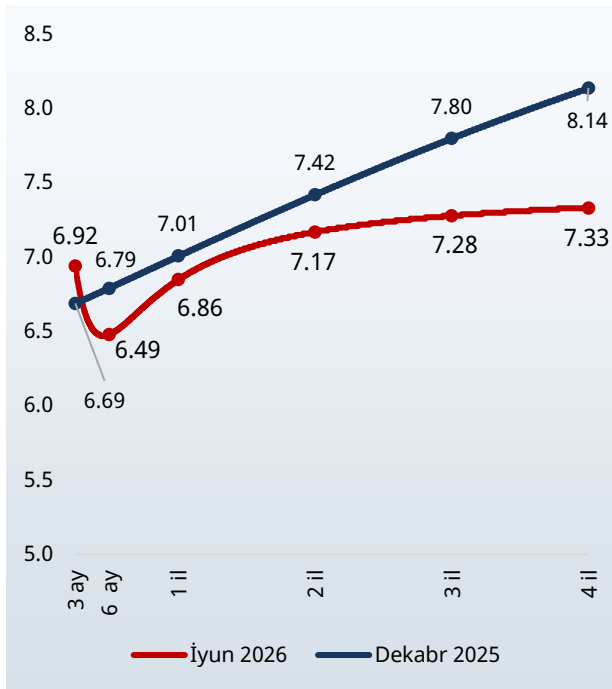

Mərkəzi Bankın uçot faiz dərəcəsi üzrə qəbul etdiyi qərarlar dövlət qiymətli

kağızları bazarında formalaşan gəlirlilik göstəricilərinin dinamikasına da təsir etmişdir. Gəlirlilik əyrisinin əksər seqmentləri üzrə faiz göstəriciləri 2026-cı ilin iyun ayının sonunda ötən ilin dekabrı ilə müqayisədə azalma meyli nümayiş etdirmişdir. Belə ki, 6 aylıq dövlət istiqrazları üzrə gəlirlilik dekabr ayında qeydə alınan 6.79%-dən iyun ayının sonuna 6.48%-ə, 1 illik istiqrazlar üzrə 7.01%-dən 6.85%-ə, 3 illik istiqrazlar üzrə 7.8%-dən 7.28%-ə, 4 illik istiqrazlar üzrə isə 8.14%-dən 7.33%-ə qədər enmişdir.

Qrafik 36. Gəlirlilik əyrisi, %-lə

Mənbə: AMB

3.1.2 Pul siyasəti alətləri

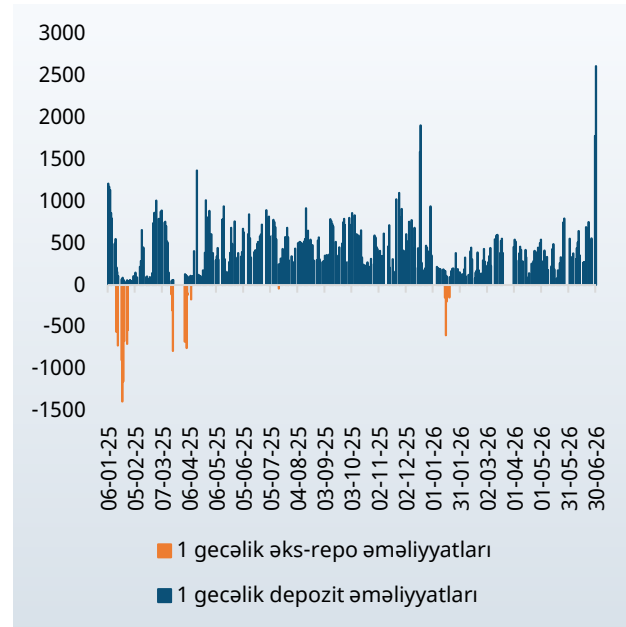
2026-cı ilin I yarısında pul siyasəti alətləri maliyyə bazarlarında müşahidə olunan meyillər və bank sisteminin likvidlik mövqeyi nəzərə alınmaqla tətbiq edilmişdir. Hesabat dövründə likvidliyin effektiv idarə olunması məqsədilə müxtəlif müddətli monetar əməliyyatların həyata keçirilməsi davam etdirilmişdir. Daimi imkan alətlərindən fəal istifadə edilmiş, açıq bazar əməliyyatlarının kəmiyyət parametrləri isə likvidlik üzrə proqnozlar əsasında müəyyən edilmişdir. Pul siyasəti alətlərinin effektiv

tətbiqi banklararası pul bazarında qısamüddətli faizlərin dəhliz daxilində formalaşmasını təmin etmişdir.

Hesabat dövründə banklar tərəfindən Mərkəzi Bankın həm sterilizasiya, həm də likvidliyin təmin edilməsi yönümlü daimi imkan alətlərindən istifadə edilmişdir. Dövr ərzində banklar tərəfindən 1 gecəlik depozit daimi imkan alətindən istifadə bütün iş günlərində müşahidə edildiyi halda, 1 gecəlik əks-repo daimi imkan alətinə müraciət iş günlərinin yalnız 3%-də qeydə alınmışdır. Bu dövrdə 112 ədəd gecəlik depozit və 4 ədəd gecəlik əks-repo əməliyyatı həyata keçirilmişdir.

Qrafik 37. AMB-nin daimi imkan alətləri üzrə banklar tərəfindən yerləşdirilən (1 gecəlik depozit) və cəlb edilən (1 gecəlik əks-repo) məbləğ, mln. manatla

Mənbə: AMB

Hesabat dövründə Mərkəzi Bank avtonom amillərin monetar şəraitə təsirini neytrallaşdırmaq və AZIR indeksinin uçot dərəcəsinə yaxın trayektoriyada formalaşmasını dəstəkləmək məqsədilə, əsasən, 7 günlük depozit əməliyyatlarından istifadə etmişdir. 2026-cı ilin yanvar–iyun aylarında 48 depozit hərracı keçirilmişdir. Bu

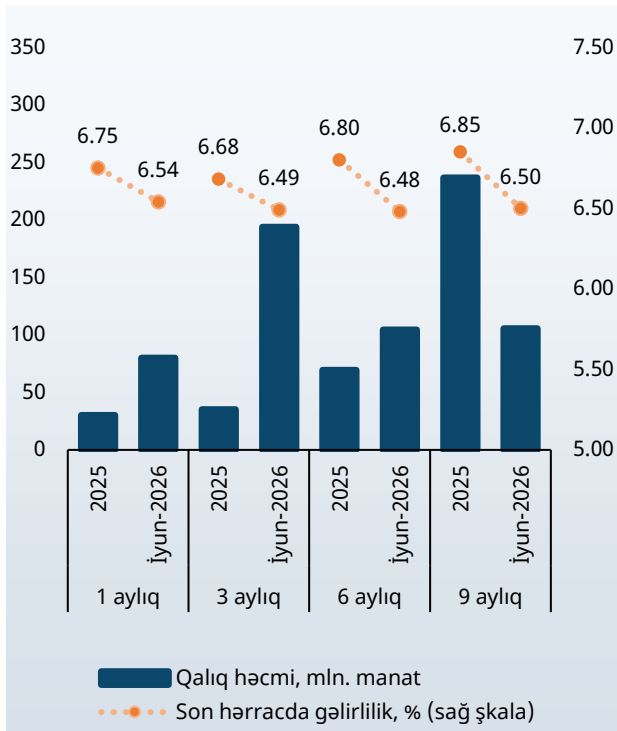
hərracların orta həcmi 1423 mln. manat olmuşdur.

Açıq bazar əməliyyatları çərçivəsində müxtəlif müddətli – 28 günlük (1 ay), 84 günlük (3 ay), 168 günlük (6 ay) və 252 günlük (9 ay) notların yerləşdirilməsi üzrə hərraclar davam etdirilmişdir. Hesabat dövründə hər bir müddət üzrə 23 dəfə olmaqla ümumilikdə 92 not hərracı keçirilmişdir. AMB-nin not portfelinin ümumi həcmi dövrün sonuna 484 mln. manat təşkil etmişdir ki, bu da ötən ilin sonu ilə müqayisədə 113 mln. manat çoxdur.

Dövr ərzində qısamüddətli notların gəlirliliyində də azalma müşahidə olmuşdur. Belə ki, 2026-cı ilin iyun ayında keçirilən son hərraclarda formalaşan gəlirlilik ötən ilin sonu ilə müqayisədə bütün müddətlər üzrə enmişdir. Belə ki, gəlirlilik 28 günlük notlarda 6.75%-dən 6.54%-ə, 84 günlük notlarda 6.68%-dən 6.49%-ə, 168 günlük notlarda 6.80%-dən 6.48%-ə, 252 günlük notlarda isə 6.85%-dən 6.50%-ə düşmüşdür.

Qrafik 38. AMB-nin dövriyyədə olan qısamüddətli notlarının həcmi və gəlirliliyi

Mənbə: AMB

Hesabat dövründə məcburi ehtiyat normalarının ortalama rejimdə tətbiqinin

davam etdirilməsi banklar tərəfindən likvidliyin çevik idarə olunmasını dəstəkləmişdir. Aparılmış monitoringlərin nəticələrinə əsasən hesabat dövrü üzrə bankların həm milli, həm də xarici valyutada Mərkəzi Bankdakı müxbir hesablarının dövrlər üzrə orta qalıqları məcburi ehtiyat kimi saxlanmalı olan vəsaitlərin həcmi üstələmişdir. Qeyd olunan göstəricilər bank sektorunun kifayət qədər likvid vəsaitə malik olduğunu göstərir.

Hesabat dövründə bank sektoru izafi likvidlik şəraitində fəaliyyət göstərmişdir. Belə ki, məcburi ehtiyat kimi saxlanmalı olan vəsaitlər nəzərə alınmadan sektorun struktur likvidlik profisiti (AMB-nin bank sistemi qarşısındakı öhdəlikləri ilə banklara tələbləri arasındakı fərq) cari ilin I yarımilinin sonuna 6 mlrd. manata çataraq ötən ilin dekabrı ilə müqayisədə 2.1 dəfə artmışdır. Bu da bankların kreditvermə potensialının kifayət qədər yüksək olduğunu göstərir.

Ümumilikdə, 2026-cı ilin I yarısında Mərkəzi Bank tərəfindən həyata keçirilən monetar əməliyyatlar bank sistemində likvidliyin səmərəli idarə olunmasını və pul siyasətinin əməliyyat hədəflərinə nail olunmasını təmin etmişdir. Cari ilin qalan dövründə də pul siyasəti alətlərinin tətbiqi bank sisteminin likvidlik şəraiti, makroiqtisadi mühit və maliyyə bazarlarındakı meyillər nəzərə alınmaqla həyata keçiriləcək.

3.1.3 Pul bazarı

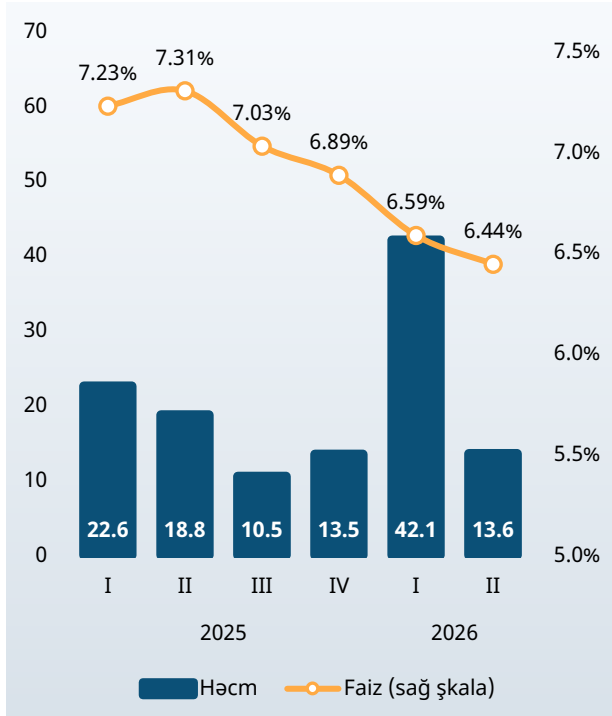
2026-cı ilin 6 ayında pul bazarı üzrə əməliyyat fəallığı yüksək səviyyədə qalmışdır. Qısamüddətli maliyyə resurslarına tələbin davam etməsi banklararası bazarda aktivliyi dəstəkləmişdir. Eyni zamanda, pul bazarının ayrı-ayrı seqmentlərində faiz dərəcələrində azalma qeydə alınmışdır.

2026-cı ilin 6 ayı ərzində Blumberq ticarət sistemində banklararası təminatlı bazar üzrə ümumi həcmi 55.7 mlrd. manat təşkil edən 1530 əqd bağlanmışdır. Bu

əməliyyat həcmi ö.i.m.d.n. 35% çoxdur. Bağlanan əqdlərin həcm baxımından 96%-i 1-3 günlük əməliyyatlar hesabına formalaşmışdır.

Qrafik 39. Banklararası təminatlı pul bazarında əməliyyatlar, mlrd. manatla

Mənbə: AMB, BFB

Hesabat dövründə banklararası təminatlı bazarda formalaşan faizlərdə azalma baş vermişdir. 2026-cı ilin I rübündə bağlanmış əqdlər üzrə orta faiz dərəcəsi 6.58% təşkil etmiş, II rübdə isə bu göstərici 6.44%-ə enmişdir. Ümumilikdə, cari ilin I yarımilində təminatlı bazarda orta faiz dərəcəsi 6.55% olmuşdur ki, bu da ö.i.m.d.n. 0.71 f.b. azdır.

Bazarın təminatlı segmenti ilə yanaşı repo bazarında da aktivlik yüksək olmuşdur. Xüsusilə, 2026-cı ilin II rübündə son dövrlərin ən yüksək əməliyyat həcmi qeydə alınmışdır. Cari ilin 6 ayında repo bazarında ümumi həcmi 20.6 mlrd. manat təşkil edən 3015 əqd bağlanmışdır ki, bu əqdlərin həcm baxımından 87%-i bankların iştirakı ilə formalaşmışdır. Repo əqdlərinin 90%-ni 6-8 günlük əməliyyatlar təşkil etmişdir.

Qrafik 40. Repo bazarı üzrə əməliyyatlar, mlrd. manatla

Mənbə: AMB, BFB

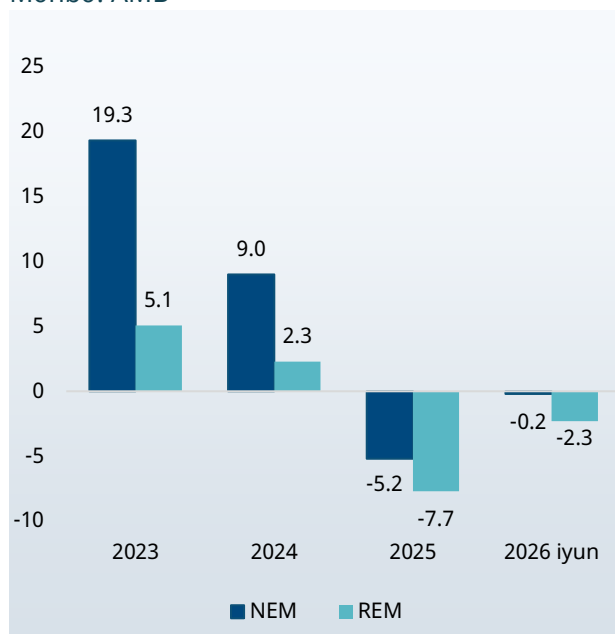
Repo əməliyyatları üzrə orta çəkili faiz dərəcəsinin rüblər üzrə azalma meyli davam etmişdir. Belə ki, orta faiz dərəcəsi ilin I rübündə 6% təşkil etdiyi halda, II rübdə 5.68%-ə enmişdir. Ümumi olaraq, cari ilin I yarısında repo əqdləri üzrə orta faiz dərəcəsi 5.83% təşkil etmişdir ki, bu da ö.i.m.d.n. 1.08 f.b. azdır.

3.1.4 İkitərəfli və çoxtərəfli məzənnələr

Hesabat dövründə manatın ABŞ dollarına nəzərən rəsmi məzənnəsi banklararası əqdlər üzrə orta məzənnə (Blumberq ticarət sistemində hərraclər və hərracdən kənar əməliyyatlar nəzərə alınmaqla) əsasında müəyyən edilmişdir. Hesabat dövründə manatın ABŞ dollarına qarşı orta günlük rəsmi məzənnəsi 1.7 manat təşkil etmişdir. Manatın effektiv məzənnə indeksləri ticarət tərəfdaşı olan ölkələrin valyuta məzənnələrinə uyğun dəyişmişdir.

Qrafik 41. Effektiv məzənnə indeksləri (ötən ilin sonuna nəzərən)

Mənbə: AMB

2026-cı ilin iyun ayında manatın qeyri-neft ticarət çəkili nominal effektiv məzənnəsi ötən ilin dekabrına nəzərən 0.2%, real effektiv məzənnəsi isə 2.3% ucuzlaşmışdır. Azərbaycandakı inflyasiyanın tərəfdaş ölkələrdəki orta çəkili inflyasiyadan aşağı olması real effektiv məzənnəyə azaldıcı təsir etmişdir. Belə ki, iyun ayında ötən ilin dekabr ayına nəzərən inflyasiya (6 aylıq) Azərbaycanda 2.7% olduğu halda, tərəfdaş ölkələr üzrə orta çəkili inflyasiya 4.7% olmuşdur.

3.2 PUL TƏKLİFİ, DEPOZİT VƏ KREDİT BAZARI

2026-cı ilin I yarısında pul təklifi, depozitlər və iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının həcmində artım müşahidə olunmuşdur. Dövr ərzində dollarlaşma səviyyəsinin azalması meyli davam etmişdir.

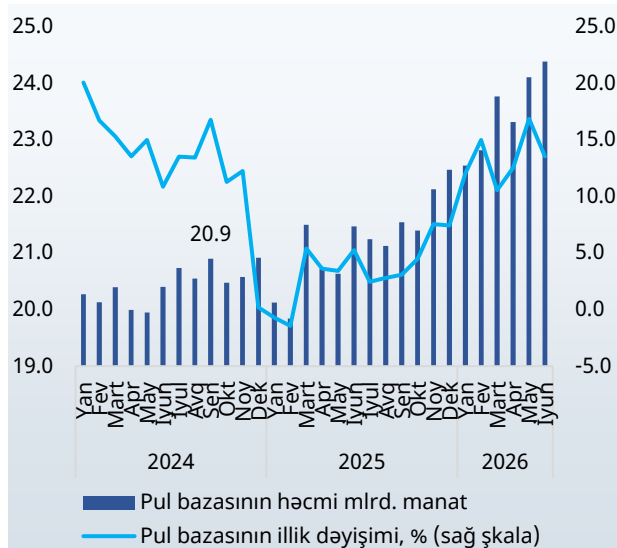
3.2.1 Pul bazası və pul kütləsi

2026-cı ilin I yarısında manatla pul bazası 8.5% artaraq 24.4 mlrd. manat təşkil etmişdir. Dövr ərzində pul bazasına artırıcı təsir göstərən başlıca amil hökumət hesabları qalıqlarının dəyişimi və AMB-nin xarici valyuta alışları olmuşdur. Manatla pul bazasının struktur elementi olan dövriyyədəki nağd pulun həcmi⁹ 4.7%, manatla müxbir hesabların qalığı isə 34.4% artmışdır.

2026-cı ilin iyun ayının sonuna bank sektorunun pul yaratma qabiliyyətini əks etdirən manatla pul multiplikatoru (manatla geniş mənada pul kütləsinin manatla pul bazasına nisbəti) 1.77 təşkil etmişdir.

Qrafik 42. Pul bazasının həcmi və ö.i.m.d.n. dəyişimi

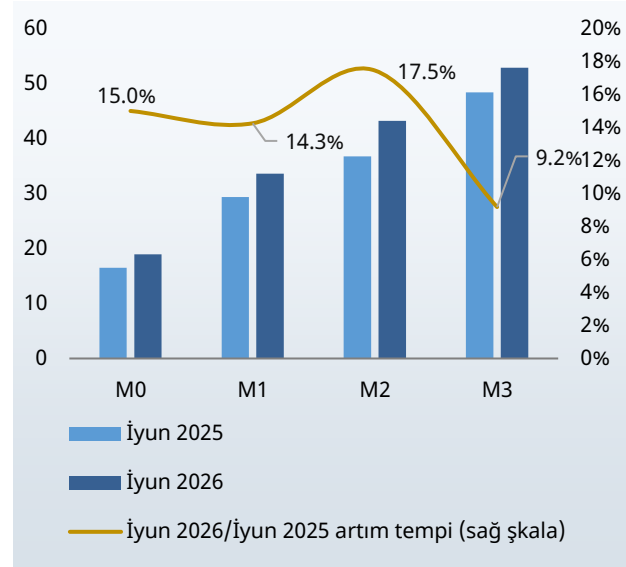
Mənbə: AMB

2026-cı ilin 6 ayında geniş pul kütləsi (M3) 6.1% artaraq 52.9 mlrd. manata çatmışdır. Manatla geniş pul kütləsi (M2) 7.1% artaraq hesabat dövrünün sonuna 43.3 mlrd. manat təşkil etmişdir.

Qrafik 43. Pul aqreqatlarının həcmi, mlrd. manat

Mənbə: AMB

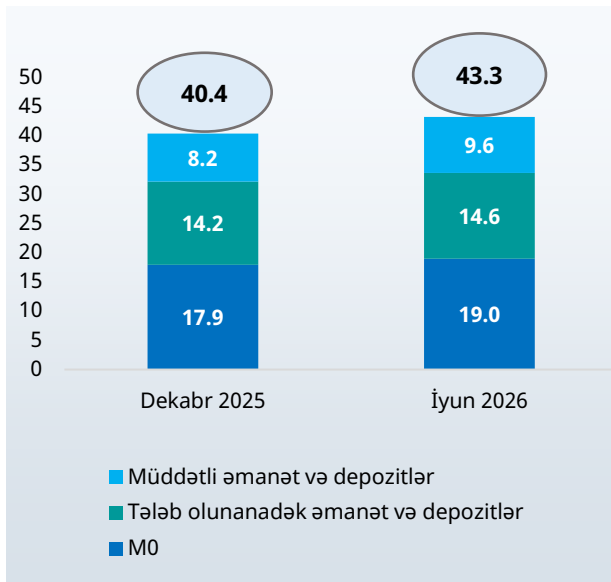

2026-cı ilin yanvar-iyun aylarında M2 pul aqreqatının bütün struktur elementləri üzrə artım müşahidə olunmuşdur. Belə ki, dövriyyədə olan nağd pul kütləsi (M0) 5.8%, müddətli əmanət və depozitlər 17.2%, tələb olunanadək əmanət və depozitlər isə 2.8% artmışdır. Dövr ərzində tələb olunanadək depozitlərin M2-də xüsusi çəkisi 1.4 f.b. azalaraq iyunun sonuna 33.8%, müddətli depozitlərin xüsusi çəkisi isə 1.9 f.b. artaraq 22.2% təşkil etmişdir.

⁹ Bank sistemindən kənarda nağd pul, bankların kassalarında və bankomatlarda olan pullar

Qrafik 44. Manatla geniş pul kütləsinin tərkibi, mlrd. manat

Mənbə: AMB

Dövriyyədə olan nağd pulun (M0) manatla geniş pul kütləsində (M2) xüsusi çəkisi 0.5 f.b. azalaraq iyun ayında 43.9% təşkil etmişdir.

Dövr ərzində dollarlaşmanın azalması davam etmişdir. İyun ayında xarici valyutada əmanət və depozitlərin cəmi əmanət və depozitlərdə xüsusi çəkisi 28.5% (ilin əvvəlində 29.7%), M3 pul aqreqatında xüsusi çəkisi isə 18.3% (ilin əvvəlində 19%) təşkil etmişdir.

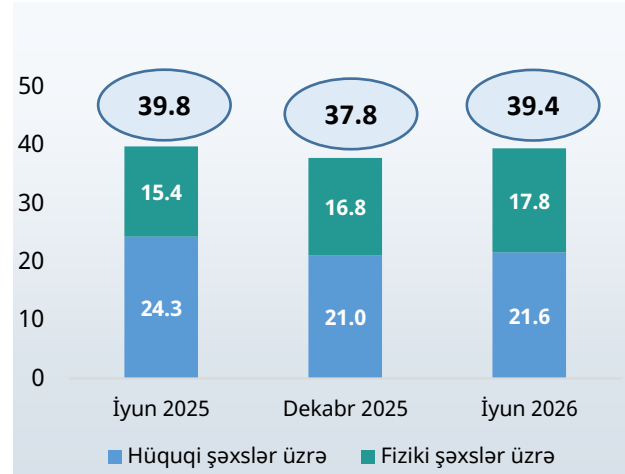
3.2.2 Depozit bazarı

2026-cı ilin I yarısında maliyyə sektoru çıxılmaqla depozit portfeli 4.2% artaraq 39.4 mlrd. manat təşkil etmişdir. O cümlədən müddətli depozitlər 8.5% artaraq dövrün sonuna 17.4 mlrd. manat, cari depozitlərin həcmi isə 1.1% artaraq 22.1 mlrd. manat təşkil etmişdir.

İyun ayının sonuna hüquqi şəxslərin cəmi depozitləri ilin əvvəlindən 2.6% artaraq 21.6 mlrd. manat təşkil etmişdir. Bu dövrdə hüquqi şəxslərin depozitlərində cari hesabların payı 72.2%, müddətli depozitlərin payı isə 27.8% olmuşdur.

Qrafik 45. Depozitlərin həcmi, mlrd. manat

Mənbə: AMB

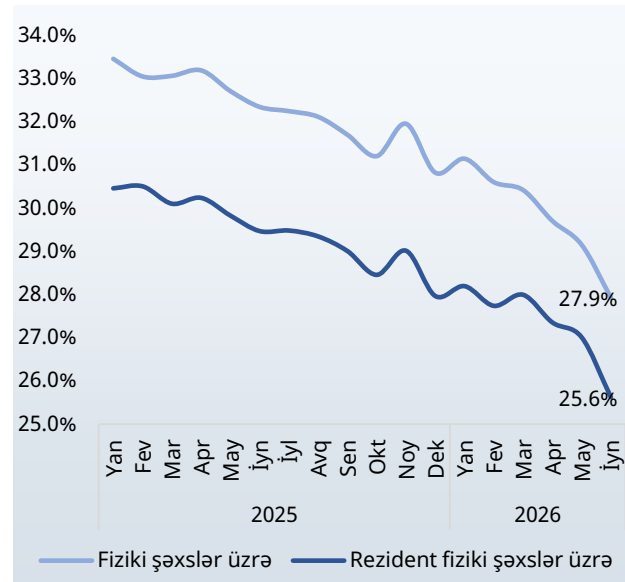

I yarımilin sonuna manatla depozitlər 26.2 mlrd. manat, xarici valyutada depozitlər isə 13.2 mlrd. manat ekvivalentində olmuşdur.

Hesabat dövründə əmanətlərin dollarlaşma səviyyəsi fiziki şəxslər üzrə 2.9 f.b. azalaraq 27.9%, rezident fiziki şəxslər üzrə isə 2.3% azalaraq 25.6% təşkil etmişdir.

Qrafik 46. Depozitlərin dollarlaşması, %-lə

Mənbə: AMB

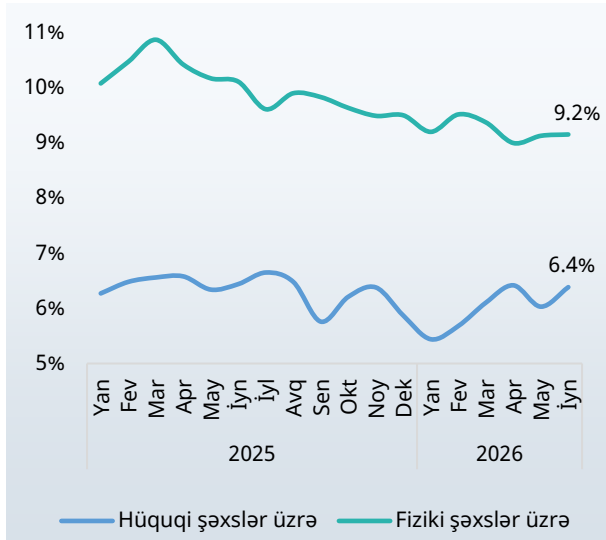

Dövr ərzində manatla yeni cəlb olunmuş fiziki şəxslər üzrə əmanət faiz dərəcələri 0.3 f.b. azalmışdır. Hüquqi şəxslər üzrə yeni cəlb olunmuş depozit faiz dərəcələri iyun ayının sonuna 6.4% təşkil etmişdir. Xarici valyutada yeni cəlb olunmuş

əmanət faiz dərəcələri fiziki şəxslər üzrə 0.1 f.b. artmış, hüquqi şəxslər üzrə isə iyun ayının sonuna 3.3% təşkil etmişdir.

Qrafik 47. Manatla yeni cəlb olunmuş depozit və əmanətlər üzrə orta çəkili faizlər

Mənbə: AMB

3.2.3 Kredit bazarı

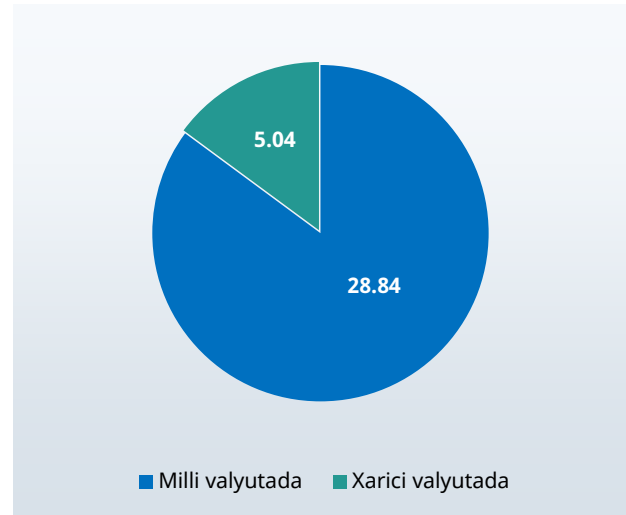
2026-cı ilin yanvar-iyun aylarında iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarında artım davam etmişdir. İlin əvvəlinə nəzərən kredit portfeli (bank və BOKT) 6.1% artaraq iyununda 33.9 mlrd. manata çatmışdır. Kreditlərin tərkibində uzunmüddətli kreditlərin payı üstünlüyünü qorumuş, dövrün sonuna onun xüsusi çəkisi 82.5% olmuşdur. Uzunmüddətli kreditlərin həcmi dövr ərzində 6.8% artaraq 27.9 mlrd. manata yüksəlmişdir. Qısamüddətli kreditlərin həcmi isə ilin əvvəlindən 2.6% artaraq 5.9 mlrd. manata çatmışdır.

Kredit portfelində biznes kreditləri hesabat dövrü ərzində 6.7% artaraq iyunun sonuna 17.2 mlrd. manat təşkil etmişdir. Dövr ərzində biznes kreditləri üzrə ən yüksək artım nəqliyyat (36%) sahəsi üzrə olmuşdur. O cümlədən, kredit portfelinin tərkibində istehlak və ipoteka kreditləri dövr ərzində müvafiq olaraq 6% və 2.7% artaraq 9.9 və 4.7 mlrd. manat olmuşdur.

Hesabat dövrünün sonuna xarici valyutada olan kreditlərin cəmi kreditlərdə payı 14.9% təşkil etmişdir.

Qrafik 48. Kredit portfelinin valyuta strukturu, mlrd. manat

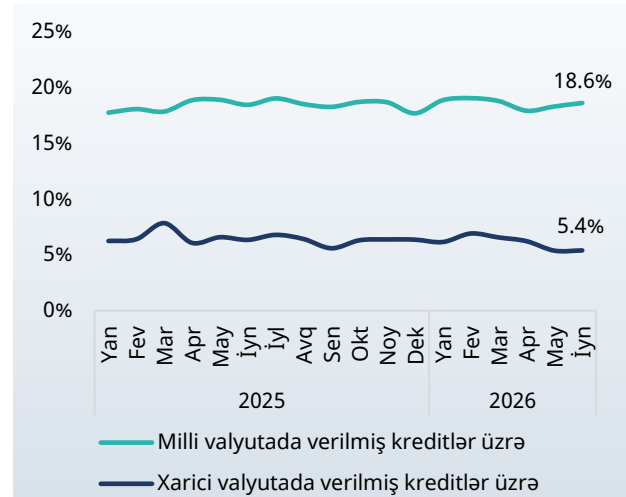
Mənbə: AMB

2026-cı ilin iyun ayında manatla yeni verilmiş kreditlər üzrə orta çəkili faizlər 18.6%, xarici valyuta ilə yeni verilmiş kreditlər üzrə orta çəkili faizlər isə 5.4% təşkil etmişdir.

Qrafik 49. Yeni verilmiş kreditlər (bank sektoru) üzrə orta faizlər

Mənbə: AMB

Son 1 il ərzində manatla verilmiş kreditlər üzrə faiz dərəcələrində stabilləşmə, xarici valyutada kreditlər üzrə faizlərdə isə azalma müşahidə edilmişdir.

4

İQTİSADI PERSPEKTİVLƏR

4.1 QLOBAL İQTİSADİYYATA DAİR PROQNOZLAR VƏ RİSKLƏR

Yenilənmiş proqnozlara əsasən qlobal iqtisadi artım cari ildə nisbətən zəifləsə də, davam edir. İqtisadi artım perspektivi ilə bağlı qiymətləndirmələrdə əhəmiyyətli dəyişiklik yoxdur. Qlobal inflyasiyanın isə əvvəlcə yüksələcəyi, daha sonra isə tədricən səngiyəcəyi gözlənilir.

4.1.1 Qlobal iqtisadi artım və inflyasiya proqnozları

BVF-nin 2026-cı ilin iyul ayında dərc etdiyi "Qlobal İqtisadi İcmal" hesabatına əsasən qlobal iqtisadi artımın 2026-cı ildə 3%, 2027-ci ildə isə 3.4% səviyyəsində olacağı proqnozlaşdırılır. Yenilənmiş proqnozlar cari ildə qlobal iqtisadi artım tempinin həm 2024-2025-ci illərdəki artımla, həm də pandemiya öncəsi tarixi orta göstərici olan 3.7% ilə müqayisədə daha aşağı olacağını göstərir. 2026-cı il üzrə proqnozlar ötən proqnozla müqayisədə 0.1 f.b. azaldılmış, 2027-ci il üzrə proqnozlar isə 0.2 f.b. artırılmışdır. Cari ildə artımın yavaşlaması əsasən Yaxın Şərqdəki müharibənin təsirləri ilə bağlıdır. Lakin süni intellektin inkişafı və tətbiqi nəticəsində qlobal texnologiya sektorunda artan tələbat bu mənfi təsirləri qismən kompensasiya edir.

Son hesabatda İEO qrupunun iqtisadi artım proqnozları ötən proqnoza nəzərən cari il üzrə 0.1 f.b. aşağı, növbəti il üzrə isə 0.1 f.b. yuxarı reviziya edilmişdir. Bu qrupda iqtisadi artımın 2026-cı ildə 1.7%, 2027-ci ildə isə 1.8% səviyyəsində olacağı gözlənilir. Lakin bununla belə, bu gözləntilər ötən iki ildə reallaşmış 1.9%-lik artımdan aşağıdır.

ABŞ-də iqtisadi artımın 2026-cı ildə 2.3%, 2027-ci ildə isə 2.2% olacağı proqnoz edilir. Cari il üzrə proqnoz ötən proqnozla müqayisədə dəyişməmiş, növbəti il üzrə isə 0.1 f.b. artırılmışdır. İqtisadi aktivlik əlverişli maliyyə şərtlərinin, fiskal siyasətin və texnologiya sahələrinə yatırılan investisiyaların təsirləri ilə dəstəklənir.

Avrozona iqtisadiyyatının 2026-cı ildə 0.9%, 2027-ci ildə isə 1.2% artacağı proqnoz edilir. Bu da 2025-ci ildəki 1.4%-lik artımla müqayisədə aşağıdır. Proqnozlar cari il üzrə

0.2 f.b. aşağı salınmış, növbəti il üzrə isə dəyişməmişdir. Enerji qiymətlərinin artması və istehlakçı inamının zəifləməsi artım perspektivlərinə azaldıcı təsir göstərir.

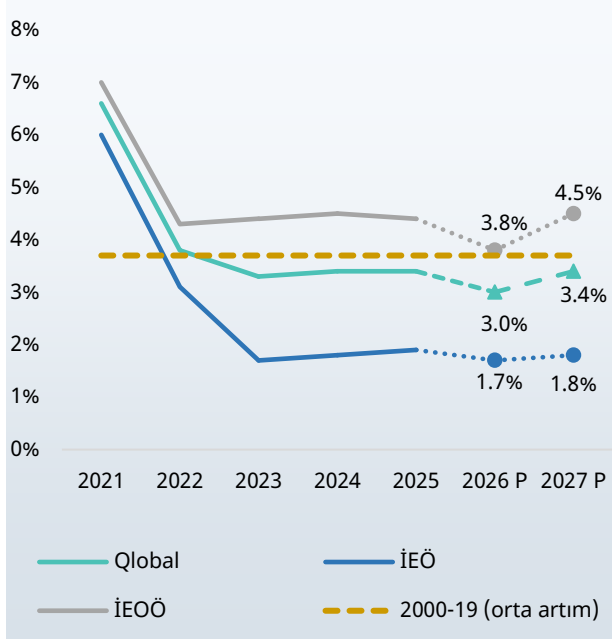
Yaponiyada iqtisadi artımın 2026-cı ildə 0.6%, 2027-ci ildə isə 0.7% olacağı gözlənilir. Bu da ötən hesabatla müqayisədə cari il üzrə 0.1 f.b. aşağı, 2027-ci il üzrə isə 0.1 f.b. yuxarıdır. Həyata keçirilən fiskal siyasət yüksək enerji qiymətlərinin mənfi təsirlərini mülayimləşdirir.

Birləşmiş Krallıqda da iqtisadi artımın 2025-ci illə müqayisədə zəif olaraq qalacağı proqnozlaşdırılır. İqtisadi artımın 2026-cı ildə 1%, 2027-ci ildə isə enerji şokunun azalması ilə 1.3% olacağı gözlənilir. Bu da ötən proqnozlarla müqayisədə cari il üzrə 0.2 f.b. yuxarı, növbəti il üzrə isə eynidir.

İEO üzrə proqnozlara görə iqtisadi artımın 2026-cı ildə 3.8%, 2027-ci ildə isə 4.5% olacağı gözlənilir. Aprel hesabatı ilə müqayisədə proqnozlar cari il üzrə 0.1 f.b. azaldılmış, növbəti il üzrə isə 0.3 f.b. artırılmışdır. Proqnozların dəyişiminə ölkələrin coğrafi mövqeləri, pul köçürmələri, turizm gəlirləri, maliyyə şərtlərinə həssaslıq və qlobal texnoloji dəyər zəncirindəki mövqeləri kimi amillər təsir göstərməkdədir.

Qrafik 50. Qlobal iqtisadi artım proqnozları

Mənbə: BVF-nin Qlobal İqtisadi İcmal hesabatı

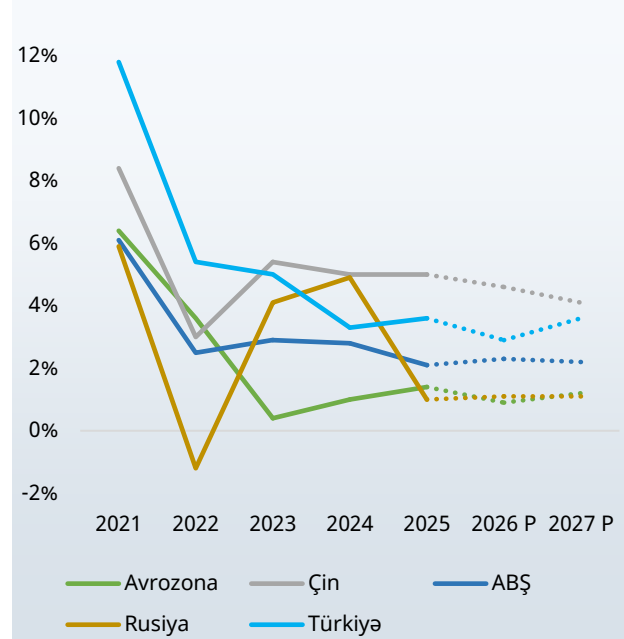
2026-cı ildə Çində iqtisadi artımın 4.6%, 2027-ci ildə isə 4.1% olacağı gözlənilir. Aprel hesabatı ilə müqayisədə proqnozlar cari il üzrə 0.2 f.b., növbəti il üzrə isə 0.1 f.b. artırılmışdır.

Qismən daha yüksək əmtəə qiymətləri fonunda ixrac gəlirlərinin artması Rusiyada iqtisadi artım tempini dəstəkləyir. 2026 və 2027-ci illər üzrə artım proqnozu 1.1% səviyyəsində müəyyən edilmişdir. Bu da aprel hesabatı ilə müqayisədə eynidir.

Türkiyənin cari il üzrə iqtisadi artım proqnozu aşağı istiqamətdə dəyişmişdir. İqtisadi artımın 2026-cı ildə 2.9%, 2027-ci ildə isə 3.6% olacağı gözlənilir. Aprel hesabatı ilə müqayisədə proqnozlar cari il üzrə 0.5 f.b., aşağı olsa da, növbəti il üzrə 0.1 f.b. yuxarıdır.

Qrafik 51. Bəzi ölkələr üzrə artım proqnozları

Mənbə: BVF-nin Qlobal İqtisadi İcmal hesabatı

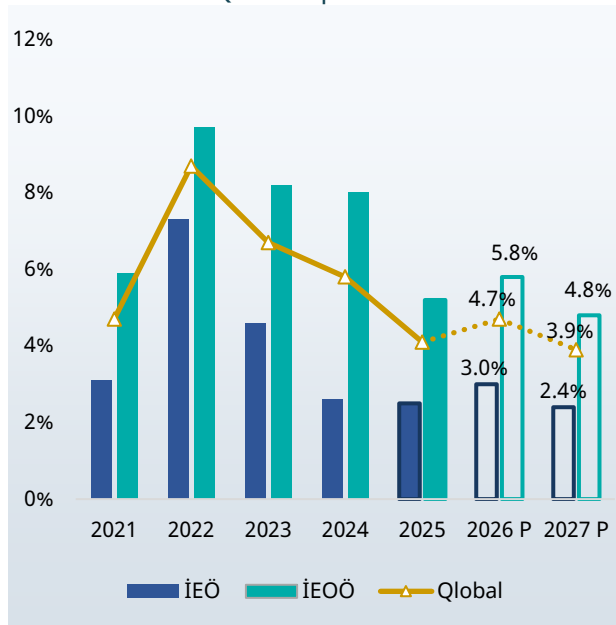

BVF-nin yenilənmiş iyul hesabatına əsasən cari ildə qlobal inflyasiya proqnozunun yuxarı yönlü trayektoriyası davam edəcəkdir. Lakin inflyasiya tempi növbəti ildə yenidən azalacaq. Inflyasiya templərinin ölkələr üzrə qeyri-bərabər qalacağı gözlənilir. Bunun əsas səbəbləri məzənnə ötürücülüüyü, xidmət inflyasiyasının davam etməsi, əmək bazarındakı şərait və ölkələrə xas digər iqtisadi amillərdir. Qlobal inflyasiyanın 2025-ci ildəki 4.1% ilə müqayisədə 2026-cı ildə 4.7%-ə qalxacağı, 2027-ci ildə isə yenidən azalaraq 3.9%-ə enəcəyi proqnozlaşdırılır. Bu da ötən proqnozla müqayisədə cari il üzrə 0.3 f.b., 2027-ci il üzrə isə 0.2 f.b. yuxarıdır.

Ümumilikdə, 2026 və 2027-ci illərdə həm İEO-də, həm də İEOÖ-də inflyasiya proqnozu artım istiqamətində dəyişmişdir. Müvafiq olaraq İEO-də inflyasiyanın 3% və 2.4% səviyyəsində qalacağı, İEOÖ-də isə 5.8% və 4.8% olacağı gözlənilir. Cari il üzrə proqnozlar İEO-də 0.2 f.b., İEOÖ-də isə 0.3 f.b. artırılmışdır.

Qrafik 52. Qlobal inflyasiya proqnozları

Mənbə: BVF-nin Qlobal İqtisadi İcmal hesabatı

4.1.2 Qlobal risklər

BVF-nin 2026-cı ilin iyul ayı üzrə "Qlobal İqtisadi İcmal" hesabatına əsasən qlobal iqtisadiyyatın üzləşdiyi risklər aprel ayı ilə müqayisədə daha balanslı olsa da, hələ də geosiyasi şərtlər fonunda mənfi istiqamətə meyillidir. Yaxın Şərqdə geosiyasi gərginliyin yenidən kəskinləşməsi iqtisadi artımı zəiflədə və inflyasiya təzyiqlərini gücləndirə bilər. Ümumilikdə, münaqişə əmtəə qiymətlərində dəyişkənliyə səbəb olur, inflyasiya gözləntilərini artırır və maliyyə şəraiti vasitəsilə qlobal iqtisadiyyata mənfi təsir göstərir.

Geosiyasi münaqişə fonunda əmtəə qiymətlərinin daha da artması, tədarük qıtlığı və məzənnə təzyiqləri də risk amilləridir.

Neft qiymətlərindəki məhdud artım və bunun iqtisadi fəallığa təsirinin səngiməsi ehtiyatların istifadəyə verilməsi ilə bağlıdır. Hazırda ehtiyatlar çoxillik minimuma yaxınlaşmaqdadır və tədarük pozuntuları davam etdikcə kritik həddə çatı bilər.

Ərzaq və enerji qiymətlərinin yüksəlməsi, xüsusilə Afrikadakı bəzi zəif iqtisadiyyatlarda sosial narazılıq və daxili siyasi qeyri-sabitlik riskini artırır. Eyni

zamanda, beynəlxalq maliyyə axınlarında yaranan maneələrin artması zəif makroiqtisadi göstəricilərə malik İEOÖ-dən kapital axınlarının sürətlənməsinə səbəb ola bilər.

Süni intellektlə bağlı risklər həm müsbət, həm də mənfi gözləntilərə səciyyələndirilə bilər. Belə ki, əgər süni intellektlə bağlı kapital xərcləri yüksək səviyyəsini qoruyarsa və ya maliyyə şəraiti daha da yumşalarsa, bu, geosiyasi gərginliklərdən, ticarət və zəif siyasət buferlərindən yaranan mənfi təsirləri kompensasiya edə bilər. Digər tərəfdən, süni intellekt dalğası və maliyyə bazarlarındakı həddindən artıq nikbinlik makro səviyyədə maliyyə qeyri-sabitliyinə də səbəb ola bilər. Süni intellekt məhsuldarlığı ilə bağlı gözləntilərin aşağı olması ssenarisində isə texnologiya sektorlarına olan investisiyaların azalması etimadı sarsıda və riskləri artırır.

Siyasi gərginliyin azalması qlobal iqtisadi artıma müsbət təsir göstərir. Sülh sazişləri qlobal ticarət marşrutlarını və tədarük zəncirlərini sürətlə bərpa edə bilər. Ticarət sazişləri tarifləri aşağı sala və qeyri-müəyyən xarici mühit səbəbindən təxirə salınmış investisiyaları canlandırır.

4.2 AZƏRBAYCAN ÜZRƏ MAKROİQTİSADI PERSPEKTİVLƏR

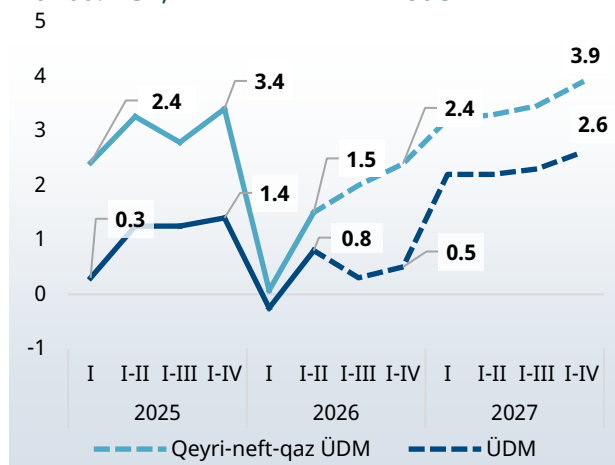
Mərkəzi Bankın 2026-cı ilin iyul proqnozlarına əsasən illik inflyasiyanın tədricən azalaraq ortamüddətli perspektivdə hədəf diapazonunda olacağı gözlənilir. Eyni zamanda, qeyri-neft-qaz sektoru iqtisadi artımın əsas hərəkətverici qüvvəsi olaraq qalacaqdır.

4.2.1 İqtisadi artım proqnozu

2026-cı ilə iqtisadi artımla bağlı proqnozlar aşağı reviziya olunsada, ümumilikdə nikbindir. Mərkəzi Bankın 2026-cı ilin iyul proqnozlarına əsasən cari ildə real ifadədə iqtisadi artım tempinin ümumi ÜDM üzrə 0.5%, qeyri-neft-qaz ÜDM üzrə isə 2.4% olacağı gözlənilir. Proqnozlara görə 2026-cı ildə ümumi ÜDM-in artımına neft-qaz sektoru azaldıcı, qeyri-neft-qaz sektoru isə artırıcı təsir edəcəkdir. Cari ildə qeyri-neft-qaz sektorunda artımın drayverləri ev təsərrüfatlarının son istehlak xərcləri, mal və xidmətlərin xalis ixracı və əsas fondların ümumi yığımının olacağı gözlənilir.

Qrafik 53. Ümumi və qeyri-neft-qaz ÜDM-in real artım tempinə dair iyul proqnozu, ö.i.m.d.n., %-lə

Mənbə: DSK, AMB-nin AzİM¹⁰ modeli

2027-ci ildə iqtisadi artım tempinin ümumi və qeyri-neft-qaz sektoru üzrə real ifadədə müvafiq olaraq 2.6% və 3.9% olacağı proqnozlaşdırılır. Proqnozlara görə 2027-ci

ildə ümumi ÜDM-in artımına neft-qaz sektoru neytral, qeyri-neft-qaz sektoru isə artırıcı təsir edəcəkdir. Qeyri-neft-qaz sektorunun artımını ev təsərrüfatlarının son istehlak xərcləri, həmçinin mal və xidmətlərin xalis ixracının şərtləndirəcəyi gözlənilir.

Qeyd edək ki, neft-qaz sektoru üzrə proqnozlar hökumətin rəsmi proqnozlarına əsaslanır. Cari ilin 6 ayında neft-qaz ÜDM 0.7% azalmışdır. Qeyd olunan tendensiyanı nəzərə alaraq neft-qaz ÜDM-in artım tempinin 2026-cı il üçün -3.3% əvəzinə -1% və -2% aralığında dəyişəcəyi fərz olunarsa, ümumi ÜDM-in artım tempi 2026-cı il üçün 1-1.3% gözlənilə bilər.

2026 və 2027-ci illər üzrə qeyri-neft-qaz sektorunda iqtisadi artım proqnozunun reallaşması, əsasən, daxili və xarici məcmu tələb amillərinin dinamikasından asılı olacaq.

4.2.2 İnflyasiya proqnozu

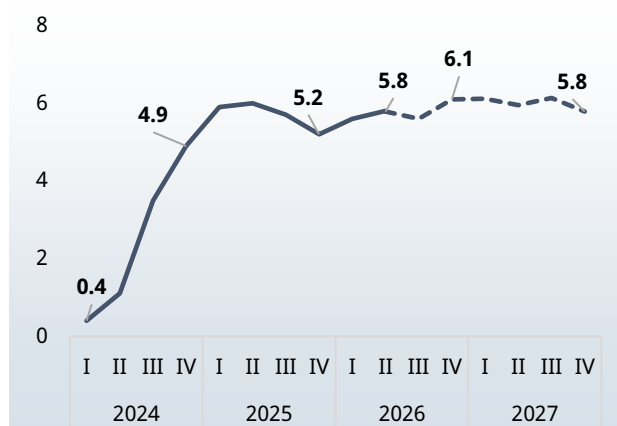
Mərkəzi Bankın iyul proqnozlarına əsasən ortamüddətli dövrdə illik inflyasiyanın hədəf diapazonu daxilində olacağı gözlənilir. Belə ki, illik inflyasiyanın 2026-cı ilin sonunda 6.1%, 12 ay sonra (yəni 2027-ci ilin iyun ayında) 6%, 2027-ci ilin sonunda isə 5.8% olacağı proqnozlaşdırılır. Beləliklə, illik inflyasiyanın 2027-ci ilin II yarısından etibarən hədəf diapazonuna qayıdacağı gözlənilir. 2026-cı ilin illik inflyasiya proqnozuna ticarət tərəfdaşlarında çəkili inflyasiyanın 2.81 f.b., kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətlərinin (KİQİ) 2.60 f.b., ev

¹⁰ Azərbaycan iqtisadiyyatının rüblük proqnozlaşdırma modeli (AzİM) nəzəri olaraq kiçik açıq iqtisadiyyata malik yeni Keynes modelidir. Bu model kəsir modeli də adlanır. Belə ki, model trend dəyişmələrini ölçür və kənarlaşmaları izah edir. Dəyişənlər qısa müddətli dövrdə şoklara aktiv şəkildə reaksiya verir və uzunmüddətli dövrdə öz sabit vəziyyətinə yaxınlaşır. AzİM 4 əsas tənlik üzərində qurulub: məcmu tələb, Filips əyrisi, pul siyasəti qaydası və faiz dərəcəsi pariteti. Modelin parametrləri kalibrasiya olunmuşdur və model impuls-cavab təhlili, dekompozisiya analizi və nümunə daxili simulyasiyalar kimi standart ekonometrik testlərdən keçmişdir.

təsərrüfatlarının istehlakının 1.06 f.b., dövlət istehlakının isə 0.24 f.b. artırıcı təsir edəcəyi gözlənilir. NEM və digər amillərin isə müvafiq olaraq 0.53 f.b. və 0.08 f.b. azaldıcı təsiri proqnozlaşdırılır.

Qrafik 54. İllik inflyasiya üzrə iyul proqnozu, %-lə

Mənbə: AMB-nin AzİM modeli

Qiymətləndirmələrə görə 2027-ci ildə proqnozlaşdırılan illik inflyasiyaya (5.8%) KİQİ 2.45 f.b., ticarət tərəfdaşlarında inflyasiya 1.88 f.b., ev təsərrüfatlarının istehlakı 1.33 f.b., dövlət istehlakı 0.27 f.b. və digər amillər 1.22 f.b. artırıcı, NEM isə -1.34 f.b. azaldıcı təsir edəcəkdir.

Proqnozların reallaşması xarici və daxili amillərin inkişaf trayektoriyasından asılı olacaqdır. Qlobal mühitdəki qeyri-müəyyənlik şəraitində ticarət tərəfdaşlarında baş verən inflyasiya xarici risk amili hesab olunur. Bu, əsasən, qlobal əmtəə və maliyyə bazarlarında müşahidə olunan yüksək dəyişkənliklə əlaqədardır. Xüsusilə, Yaxın Şərqdəki münaqişələrin davam etməsi enerji bazarlarında qiymət dəyişkənliyini gücləndirir. Bu tendensiyanın ilin qalan dövründə də davam etməsi ticarət tərəfdaşlarında inflyasiya dinamikasına təsir göstərəcəkdir.

Bundan əlavə, nominal effektiv məzənnənin zəifləməsi idxal inflyasiyasının

daxili qiymətlərə ötürülməsini sürətləndirə bilər. Digər mühüm risk amili isə iqlim dəyişiklikləri ilə bağlıdır. Belə ki, əlverişsiz iqlim şəraiti kənd təsərrüfatı istehsalını məhdudlaşdıraraq qlobal ərzaq qiymətlərinə artırıcı təsir göstərə bilər.

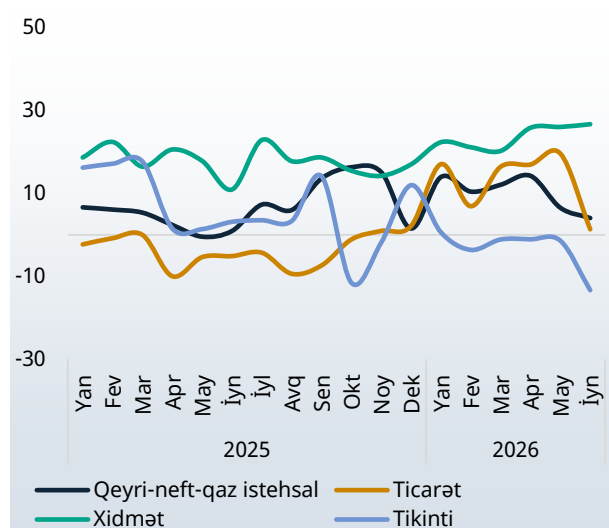
Daxili amillərə gəldikdə isə, mövcud fiskal və monetar siyasət çərçivəsində məcmu tələbin inflyasiyanı əhəmiyyətli dərəcədə artıracaq həddə yüksəlməsi ehtimalı aşağıdır.

4.2.3 İnflyasiya gözləntiləri

2026-cı ilin iyun ayında inflyasiya gözləntiləri sektorlar üzrə fərqli istiqamətlərdə dəyişmişdir. Mərkəzi Bank tərəfindən həyata keçirilən real sektorun monitorinqi nəticələrinə əsasən qeyri-neft-qaz istehsal və ticarət sektorları üzrə gözləntilərdə ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə artım qeydə alınsa da, son aylarda azalma müşahidə edilir. Xidmət sektorunda isə inflyasiya gözləntiləri son aylar, əsasən, sabit qalır. Tikinti sektoru üzrə növbəti 3 aylıq dövrdəki qiymət gözləntiləri həm ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə, həm də son aylarda əhəmiyyətli azalmışdır.

Qrafik 55. Real sektorun monitorinqi sahələri üzrə gələcək 3 aya qiymət gözləntiləri¹¹

Mənbə: Müəssisələr arasında aparılmış sorğular

¹¹ Qrafikdəki indeks faiz ifadəsində müsbət cavablarla mənfi cavabların çəkisinin fərqi kimi hesablanır. Bu indeks [-100,+100] arasında dəyişməklə növbəti 3 ay üçün qiymət gözləntilərinin meylini ifadə edir.

QRAFİK VƏ CƏDVƏLLƏR

Qrafik 1. Ölkələr üzrə iqtisadi artım, %-lə	8
Qrafik 2. Qlobal qeyri-müəyyənlik indeksləri.....	8
Qrafik 3. Satınalma Menecerləri İndeksi (istehsal və xidmət sferaları üzrə)	9
Qrafik 4. İşsizlik səviyyəsi, %-lə.....	9
Qrafik 5. İllik inflyasiya, %-lə	10
Qrafik 6. Qlobal əmtəə qiyməti indekslərinin dinamikası (2022 dekabr=100).....	12
Qrafik 7. Beynəlxalq daşıma xərcləri, ABŞ dolları/40ft.....	12
Qrafik 8. Qlobal neft bazarında tələb və təklifin dinamikası, mln. barel (günlük)	13
Qrafik 9. Brent markalı neft və təbii qazın aylıq qiymət indeksi (yanvar 2023=100)	13
Qrafik 10. Kənd təsərrüfatı qiymət indeksi (2016=100).....	14
Qrafik 11. Aparıcı mərkəzi bankların əsas siyasət faiz dərəcələrinin dinamikası	15
Qrafik 12. 83 mərkəzi bank üzrə əsas siyasət faizinin dəyişimi.....	15
Qrafik 13. Fond birjalarında meyllər (31 dekabr 2025=100)	16
Qrafik 14. Dollar indeksi və 10 illik dövlət istiqrazları üzrə gəlirlilik.....	16
Qrafik 15. Qlobal maliyyə stressi indeksi.....	17
Qrafik 16. 2026-cı ilin I yarımili üzrə xarici ticarət balansı, mlrd. ABŞ dolları ilə	19
Qrafik 17. 2026-cı ilin I yarısı ərzində xam neftin ixrac olunduğu ölkələr, %-lə	19
Qrafik 18. Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə ixrac, mlrd. ABŞ dolları ilə	20
Qrafik 19. Xarici mənbələrdən əsas kapitalla investisiya qoyuluşları, mlrd. manatla.....	20
Qrafik 20. Turizm məqsədi ilə ölkəyə gələn və xaricə gedənlərin sayı, mln. nəfərlə	21
Qrafik 21. Strateji valyuta ehtiyatları, mlrd. ABŞ dolları ilə	21
Qrafik 22. İstehlakın strukturu, mlrd. manatla	22
Qrafik 23. I yarımildə istehlak bazarında satışın ümumi dəyərinin dinamikası, mlrd. manatla....	22
Qrafik 24. Əhalinin nominal gəlirlərinin və əməkhaqqının artım dinamikası, ö.i.m.d.n., %-lə.....	23
Qrafik 25. İqtisadi artım, ö.i.m.d.n., %-lə	24
Qrafik 26. Səhələr üzrə Biznes İnam İndeksinin dinamikası	25
Qrafik 27. İqtisadi fəal əhalinin və muzzdlə çalışanların sayı, min nəfərlə	25
Qrafik 28. İllik inflyasiya, %-lə	27
Qrafik 29. Baza inflyasiyanın illik dəyişimi, %-lə.....	27
Qrafik 30. İQİ komponentlərinin töhfəsi, %-lə Mənbə: DSK və AMB-nin hesablamaları	28
Qrafik 31. İstehlak səbətinə daxil olan mal və xidmətlər üzrə illik inflyasiyanın paylanması	28
Qrafik 32. İstehsalçı qiymətləri indeksinin illik dəyişimi, %-lə	28
Qrafik 33. Mənzil bazarında qiymət indeksi, ötən rübə nəzərən, %-lə	29
Qrafik 34. Faiz dəhlizinin parametrləri, %-lə	31
Qrafik 35. Uçot dərəcəsi və AZIR indeksinin dinamikası.....	31
Qrafik 36. Gəlirlilik əyrisi, %-lə	32
Qrafik 37. AMB-nin daimi imkan alətləri üzrə banklar tərəfindən yerləşdirilən (1 gecəlik depozit) və cəlb edilən (1 gecəlik əks-repo) məbləğ, mln. manatla	32
Qrafik 38. AMB-nin dövriyyədə olan qısamüddətli notlarının həcmi və gəlirliliyi	33
Qrafik 39. Banklararası təminatlı pul bazarında əməliyyatlar, mlrd. manatla	34
Qrafik 40. Repo bazarı üzrə əməliyyatlar, mlrd. manatla	34

Qrafik 41. Effektiv məzənnə indeksləri (ötən ilin sonuna nəzərən).....	35
Qrafik 42. Pul bazasının həcmi və ö.i.m.d.n. dəyişimi	36
Qrafik 43. Pul aqreqlarının həcmi, mlrd. manat.....	36
Qrafik 44. Manatla geniş pul kütləsinin tərkibi, mlrd. manat.....	37
Qrafik 45. Depozitlərin həcmi, mlrd. manat.....	37
Qrafik 46. Depozitlərin dollarlaşması, %-lə	37
Qrafik 47. Manatla yeni cəlb olunmuş depozit və əmanətlər üzrə orta çəkili faizlər	38
Qrafik 48. Kredit portfelinin valyuta strukturu, mlrd. manat	38
Qrafik 49. Yeni verilmiş kreditlər (bank sektoru) üzrə orta faizlər.....	38
Qrafik 50. Qlobal iqtisadi artım proqnozları	41
Qrafik 51. Bəzi ölkələr üzrə artım proqnozları.....	41
Qrafik 52. Qlobal inflyasiya proqnozları	42
Qrafik 53. Ümumi və qeyri-neft-qaz ÜDM-in real artım tempinə dair iyul proqnozu, ö.i.m.d.n., %-lə.....	43
Qrafik 54. İllik inflyasiya üzrə iyul proqnozu, %-lə	44
Qrafik 55. Real sektorun monitorinqi sahələri üzrə gələcək 3 aya qiymət gözləntiləri	44

Cədvəl 1. İqtisadiyyatın sektorları üzrə iqtisadi artımın dinamikası, ö.i.m.d.n., %-lə	24
--	----

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı

Tel.: (+99412) 493 50 58

Təklif və suallarınız üçün: mail@cbar.az

<https://www.cbar.az>

Ünvan: Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Heydər Əliyev prospekti, 167, AZ1029